

Alleen markt voor letteren zakt verder in

Werkloosheid onder academici en HBO-ers daalt

De markt voor hoger opgeleiden in ons land is dit jaar voor het eerst sinds jaren duidelijk verbeterd. Zowel bij academici als afgestudeerden uit het HBO daalde het aantal werklozen de laatste twaalf maanden ongeveer tien procent. Een uitzondering zijn de alfarichtingen: in de sector 'taal en cultuur' is de arbeidsmarkt verder verslechterd. Dat blijkt uit de nieuwste gegevens van de arbeidsbureau's.

Na tien jaar vrijwel onafgebroken stijging is het totale aantal werkloze academici sinds eind november vorig jaar gedaald van ruim 26 duizend naar net 24 duizend. Het percentage academici zonder baan daalde nog sterker: van 8,4 naar ongeveer 7,5 procent, het laagste percentage sinds drie jaar. De daling vond met name plaats in de eerste helft van 1990, maar de gebruikelijke zomerpiek van pas afgestudeerden blijkt eind november alweer grotendeels weggewerkt. Dat wijst erop dat de gunstige trend zich voortzet. Tegenover de groei in afgestudeerden staat dus een nog grotere groei van het aantal banen voor hoger opgeleiden.

Uit de gegevens, verzameld door de directie toekomstverkenningen van het ministerie van O&W, blijken opnieuw grote verschillen tussen groepen studierichtingen. een sterke daling van het aantal werklozen - tussen 15 en 20 procent - deed zich voor in de bètarichtingen, de landbouw en de medische cluster, maar ook bij rechten en de 'gedrag en maatschappij'. Voor die laatste groep plus de landbouwuniversiteit betekent dit een belangrijke kentering: de werkloosheid in beide sectoren

was de laatste jaren sterk opgelopen en ligt ook nu nog rond de tien procent van de beroepsbevolking.

Ronduit slecht blijft de arbeidsmarkt bij letteren en andere alfarichtingen. Eerder dit jaar daalde het aantal werklozen in deze sector 'taal en cultuur' even tot onder de zesduizend. Sinds de zomer is dit getal echter gestegen tot 7152 - een groei van zeshonderd vergeleken met een vol jaar eerder. Bijna twintig procent van alle alfaric-academici is nu zonder baan (in 1988 was dat nog maar 4,3 procent).

Overigens is ook in de sectoren techniek en economie de laatste maanden een lichte verslechtering opgetreden, waaraan de recente onzekerheid in het bedrijfsleven wellicht niet vreemd is. In beide gevallen kwamen er landelijk enige tientallen werklozen bij, wat het totaal bracht op 1444 resp 1194. Verhoudingsgewijs blijft hier de markt nog steeds gunstig: minder dan vijf procent van de beroepsgroep zit zonder werk.

Onder afgestudeerden uit het HBO daalde de werkloosheid in één jaar tijd van bijna 48 naar ruim 43 duizend. Ook hier springen de alfarichtingen (vooral de kunstsector)

er in negatieve zin uit. De situatie is hier echter minder dramatisch dan bij de academische collega's: net als een jaar eerder steeg het aantal geregistreerde werklozen met zo'n 250, tot een totaal van 9495.

In het HBO werd de verbetering van de markt werd overigens al enkele jaren geleden zichtbaar. Het totale aantal werkloze afgestudeerden schommelde begin jaren tachtig al rond de 50 duizend en bleef jarenlang vrijwel stabiel. Nu is het onder de 45 duizend beland. Dat staat gelijk met ongeveer 4,5 procent van de beroepsbevolking, tegen ruim zes procent in het recente verleden.

Opvallend is verder dat ook in het HBO de gunstige trend zich uitstrekt tot twee richtingen waar de werkloosheid jarenlang het hoogst was. In de sector onderwijs (leraren en onderwijzers) ging het aantal baanlozen sinds november vorig jaar met twaalf procent omlaag, tot 14.197. De sector 'gedrag en maatschappij' vertoonde een daling van elf procent, tot 6787.

HOP/Frank Steenkamp

Twee colleges tekenen hoofdlijnenakkoord niet

VSNU-voorzitter ir. P. van der Schans heeft woensdag namens alle universiteiten, behalve die van Utrecht en Delft, het 'hoofdlijnenakkoord' met minister Ritzen ondertekend. Op het laatste moment had ook het college van bestuur van de Landbouwuniversiteit Wageningen hiermee ingestemd.

Bij de formele ondertekening van het akkoord heeft Van der Schans mondeling aan minister Ritzen overgebracht, dat de universiteitsraden op onderdelen toch zeer ontevreden zijn over de inhoud ervan. De bezwaren richten zich vooral tegen de afspraak dat het de universiteiten mogelijk moet worden gemaakt aan studenten na het eerste jaar een bindend studie-advies te geven. Voor de raden in Utrecht, Delft, Wageningen en die van de Vrije Universiteit was dat zelfs reden om het akkoord in zijn geheel te verwerpen.

Het college van bestuur van de VU heeft enkele weken geleden al duidelijk gemaakt dat het de raadsuitspraak zou negeren. De colleges van Wageningen, Delft en Utrecht hebben de kwestie tot begin deze week in beraad gehouden. De Landbouwuniversiteit liet maandag weten dat het college weliswaar begrip heeft voor de opstelling van de universiteitsraad, maar dat het een 'eigen verantwoordelijkheid' heeft om toch te tekenen.

De Rijksuniversiteit Utrecht en de Technische Universiteit Delft hebben dinsdag echter besloten om de uitspraak van de universiteitsraden te volgen en van ondertekening af te zien.

HOP/Jos Dohmen

Reorganisatiecode in werking voor IBW-personeel

De negen medewerkers van het Instituut voor Bewegingswetenschappen, hebben donderdagmiddag, op de voorlaatste werkdag van het jaar, te horen gekregen dat vanaf 1 januari voor hen de reorganisatiecode in werking treedt. Dat betekent dat zij vijf maanden de tijd krijgen om met hulp van de de universiteit een andere baan te zoeken. Wie daar niet in slaagt, krijgt per 1 juni volgend jaar ontslag aangezegd.

Zoals bekend heeft de provincie Limburg de subsidie ingetrokken van het Instituut Sportgeneeskunde Limburg, waaronder het IBW ressorteert. Dat betekent dat de bijna complete financiële basis onder het instituut wegvalt. Ofschoon het ISL helemaal los staat van de universiteit, is in het verleden de afspraak gemaakt dat de medewerkers van het ISL/IBW om praktische redenen in dienst zijn van de RL. De universiteit bracht de volledige salariskosten van de medewerkers steds bij het ISL in rekening.

Volgens de voorzitter van het college van bestuur, drs. L. Vredevoogd, is de maatregel onvermijdelijk geworden, omdat het overlevingsplan waarmee het ISL/IBW eind november is gekomen, onvoldoende financiële zekerheid biedt. Ook de medewerkers zelf waren weinig te spreken over plan, dat voorzorg in het verkopen en verzorgen van programma's voor bedrijfsfitness. „We zijn onderzoekers, we kunnen ons moeilijk ineens met bedrijfsfitness gaan bezighouden,” aldus een van de medewerkers.

Jacques Herraets

Inhoud

PAGINA 5

Gezelligheid met de Bijbel

De ene studentenvereniging heeft bier nodig om een band tussen haar leden, een andere zoekt de toenadering in de Bijbel. Bij de evangelische studentenvereniging Ichthus staat het woord van de Heer centraal in plaats van de tap.

PAGINA 7

Twaalf jaar knokken

Medisch student Ed Visscher is al twaalf jaar aan het knoken voor zijn basisarts-examen. Niet in de studie-, maar in de rechtszaal. Het gevecht van een nietige student tegen het grote apparaat 'Universiteit' boeit hem. Hij moet en zal het onrecht dat hem is aangedaan rechtzetten, is zijn stellige overtuiging.

PAGINA 9

25 jaar SWOL

Een groep Limburgse notabelen rond een vergadertafel. Midden op de tafel staat een zak met zeven miljoen gulden. Wie braaf is geweest en een nette brief heeft geschreven krijgt wat van dat geld om een mooie reis te maken naar een exotisch congresoord. Dat is het Sinterklaas-imago dat bij veel mensen opkomt wanneer zij aan het SWOL denken. Maar het ware verhaal van de stichting, die met haar 25 jaar veel ouder is dan de universiteit, is heel anders. Wat deed een universiteitsfonds tien jaar lang zonder universiteit?

PAGINA 11

Kameraad Humboldt

Pijnlijke ingrepen staan de Oostduitse universiteiten te wachten. Na een ruim veertigjarige trouw aan de leninistisch-marxistische beginselen moeten wetenschap en onderwijs nu geschoeid worden op westerse leest. De arme Humboldt, ooit de uitvinder van de waardenvrije universiteit, ziet met lede ogen aan hoe de ene doctrine voor de andere wordt ingeruild.

PAGINA 13

Chinese mijmeringen

Drie dagen dobberen op een boot op de Lange Rivier, Yangtze Kiang of Chang Jiang, om van Chongqing naar Wuhan te reizen. Geert Hofstede, momenteel gastdocent in Hong Kong, raakte er zozeer van onder de indruk, dat hij ons spontaan een reisimpressie stuurde.

Minister wijst suggesties van Brinkman en Sint van de hand

Ritzen: voorlopig geen sprake van nieuwe bezuiniging op studiefinanciering

De suggesties van CDA-fractieleider Brinkman en PvdA-voorzitter Marianne Sint dat er extra bezuinigd kan worden op studiefinanciering, zijn voorbarig. Er is uitgebreid gediscussieerd over de studiefinanciering met als uitkomst een versobering van het stelsel. "Het ligt dan niet voor de hand de volgende dag weer iets nieuws te doen." Dat zei onderwijsminister Jo Ritzen vorige week tijdens een werkbezoek aan de Groningse universiteit.

Ritzen zei zich te verbazen over het feit dat de discussie over de studiefinanciering wordt heropend. "Er waren aanvankelijk hele verschillende standpunten. Na een uitvoerige discussie is er nu één standpunt, en dat staat in de heroriënteringsnota. De uitvoering daarvan betekent een versobering bij studiefinanciering. Dan moet je er ook een punt achter zetten." Ritzen erkende dat bij het opmaken van de Tussenbalans door het kabinet geen enkele uitgave bij voorbaat buiten beschouwing blijft, en "waar gehakt wordt, vallen spaanders", aldus de minister. Toch zag hij "voorshands geen reden waarom de studiefinanciering ter sprake zou moeten komen".

Op de in de heroriënteringsnota vervatte bezuinigingsmaatregelen gaf Ritzen in een gesprek met studenten geen duimbreed toe. De beperking van het recht op een basisbeurs tot vijf jaar verdedigde hij "met de maatschappelijke urgentie" om universitaire studies binnen vijf jaar te voltooien. Een kwalitatief hoogwaardige opleiding met een nominale studieduur van vier jaar is volgens Ritzen heel wel mogelijk. Voor een brede vorming van de studenten hoeft geen werktijd te worden ingeleverd: "Een machinebankwerker

komt ook niet naar de overheid toe om tijd te vragen voor zijn algemene ontwikkeling." Over studiefinanciering voor een studie na voltooiing van een opleiding in het hoger onderwijs, sprak de minister klip en klaar: "Dat doen we dus niet. We hebben nog andere vuiltjes op te knappen in het onderwijs. Iemand die op latere leeftijd moet leren lezen en rekenen mag daarvoor duizend uur les krijgen. Met dat soort budgettaire afwegingen heb ik te maken." Dezelfde budgettaire argumenten bracht Ritzen in stelling toen hij onder vuur werd genomen over de 27-jarigen maatregel. Leningen kunnen volgens de minister geen beletsel zijn voor deelname aan het hoger onderwijs, omdat de terugbetaling daarvan afhankelijk is van het inkomen. Over de controle-acties van de Informatiseringsbank bleek de minister niet goed op de hoogte te zijn. Hij verkeerde in de veronderstelling dat het daarbij ging om het rectificeren van onjuiste gegevens. Hij verontschuldigde zich omdat hij de details niet goed kende.

Ritzen gaf toe dat het overleg met de studenten over het bindend studieadvies tot nu toe onder de maat was gebleven. Hij beloofde beterschap bij de nadere invulling van het advies. Het advies zelf be-

schouwde hij vooral als een verplichting voor de instellingen om hun onderwijs beter in te richten. "Een universiteit die veel studenten na het eerste jaar verwijst, diskwalificeert zichzelf", meende de bewindsman.

Na afloop van zijn bezoek aan Groningen liet Ritzen in een persconferentie nog eens weten dat bij de Tussenbalans "niets buiten schot blijft". Het onlangs overeengekomen hoofdlijnenakkoord tussen de minister en de instellingen betekent niet dat de universiteiten bij voorbaat gevrijwaard blijven van bezuinigingen. Ritzen benadrukte dat er bij majeure problemen ingebroken mag worden op de gemaakte afspraken over het budget; en bij de Tussenbalans gaat het om zulke problemen. "Maar tot nu toe konden we in Zoetermeer een streepje zetten en even bellen wat er gebeurd was. Nu is er uitvoerig overleg met de instellingen nodig. Dat is een zware drempel", aldus de bewindsman, die verder nog zei dat er geen reden is voor ongerustheid binnen de universiteiten.

Laurens Berentsen/UK Groningen

TEMPUS brengt Hongaren naar Maastricht

Als tastbaar gevolg van de ontsluiting van Oost-Europa zullen de komende maand tien Hongaarse rechtenstudenten naar Maastricht komen. Zij zullen ongeveer een half jaar meedraaien in het onderwijs van de juridische faculteit. Het bezoek vindt plaats in het kader van TEMPUS, een van de programma's van de Europese Commissie die gericht zijn op internationalisering. In tegenstelling tot het (grote) Erasmusprogramma is Tempus exclusief gericht op samenwerking met Oost-Europa.

De komst van de tien Hongaren maakt deel uit van een uitwisselingsprogramma dat niet alleen Maastricht, maar nog een achttal andere universiteiten omvat. Daaronder bevinden zich die van Luik, Trier, Salamanca, Lancaster en Nancy. In Nederland doen ook de belastingacademie in Amsterdam en het Maastrichtse Europees Instituut voor Bestuurskunde mee. De juridische faculteit in Maastricht is degene die het geheel coördineert. Aan Hongaarse zijde participeert de Eötvös Lörand Universiteit in Boedapest. Van de vier juridische faculteiten in Hongarije omvat deze universiteit de grootste, ongeveer duizend studenten. De inhoudelijke kant van het programma is vooral gericht op een herstructurering van het curriculum, mede met het oog op een eventuele toetreding van Hongarije tot de Europese Gemeenschap.

Sinds eind 1989 door de Europese Commissie in Brussel werd aangekondigd dat er een speciaal fonds gecreëerd zou worden ten behoeve van universitaire uitwisseling met die Oosteuropese staten die de eerste schreden op het pad van de democratisering

hadden gezet, zijn er ongeveer duizend projecten bij de Brusselse geldschieters aangemeld. Daarvan zijn er slechts zo'n honderd gehonoreerd. Het door de RL gecoördineerde programma is een van de drie juridische inzendingen die zijn goedgekeurd. Qua studentenuitwisseling zal het programma nogal eenzijdig zijn. Voorlopig is alleen voorzien in Hongaarse studenten die door Europa zullen reizen. Een formele eis is dat zij het Engels beheersen. Per jaar zullen er een ruime twintig Hongaren op stap kunnen. De kosten per student bedragen 2500 ECU, een ECU wordt berekend op ongeveer tweeëneenhalve gulden.

Het gehele programma zal drie jaar duren. Afgezien van de kosten van uitwisseling van studenten en staf wordt het programma met 127.000 ECU gesubsidieerd. Daarmee moeten onder andere de automatisering van de bibliotheek in Boedapest worden betaald. Ook voor de faculteit zelf zullen computers worden aangeschaft. Tevens zal er een talenpracticum worden ingericht en zullen er talentocenten worden ingehuurd. Ten minste één vreemde taal is nu verplicht in het curriculum van deze studierichting.

Omdat pas deze week duidelijk is geworden dat het programma de goedkeuring van de Europese geldgevers heeft ontvangen is de voorbereiding op infrastructureel gebied nog niet goed van de grond gekomen. Zo kampt de organisatie hier in Maastricht nog met een tekort aan kamers voor de Hongaarse studenten die begin januari op de stoep staan.

Wammes Bos

De Hollandse keuken en de zee

Daartoe uitgenodigd door een stichting die de kwaliteit van de omroepproducties wil bevorderen, bekijk ik een weekend-lang Nederlandse TV-documentaires en draag wat bij aan de discussie. Italiaanse ijssalons, een jonge zwerver in Parijs, Nederlandse damesorkesten, het leven van Eskimos en dat van punkers, een timide schilder die een held werd - zij allen komen op het scherm. Wat is goed, wat is slecht? Zijn er criteria te formuleren? Wie komt subsidie toe, en wie had men het beter kunnen onthouden?

Het gezelschap komt voor beraad bijeen in een te groot, met Duitse merken opgebouwd familiehotel aan de Nederlandse kust: een filmer, een paar documentaire-makers, een scenario-schrijver, wetenschappelijk onderzoekers op het terrein van documentaire, film, kunst en televisie, een journalist, een bestuurder van het nationale culturele erfgoed en de token leek, ondergetekende. In het hotel bereidt men zich ondertussen voor op de Kerst. Vooral de kok schijnt het er druk mee te hebben, want de soep komt vandaag uit een pakje en de snijbonen uit blik.

Tussen de bedrijven door is er even tijd om naar zee te gaan en dus natte voeten te halen, want sommige dingen dringen zich nu eenmaal met natuurkracht aan je op. Op het strand laten honden hun baas uit, vier Porsche-uren van Frankfurt vinden een paar Duitsers eindelijk rust, een vreemd, uitgelaten stel staat te zoenen. De zee is grijs.

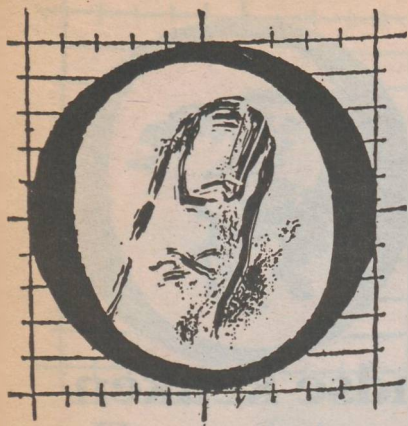
Wat is goed, wat is slecht? De Hollandse keuken is slecht; het half uurtje aan zee kon niet beter.

Het gezelschap discussieert. De documentaire over de punkers komt duidelijk uit de Hollandse keuken. Schaamteloos, zonder zorg gemaakt, kletsboek over "no future" en de culturele vernieuwing van de punk die door de commercie werd overgenomen. De geïnterviewden bazelen in zinnen van drie woorden de gestelde vragen nog eens na, de commentator praat bekakt en slaagt er in geen enkel cliché te vermijden. Nee, zo menen de kenners, dan is de documentaire over die jonge Parijse zwerver van een heel andere orde. Want dit is film. Het laatste schijnt een overtuigend argument te zijn, maar begrijpen doe ik het niet. Men legt mij uit dat bedoeld wordt dat het geheel zo filmisch is. Er valt nog veel te leren. Ik zie slechts de roltrappen van het metrostation Gare du Nord dat ik door toeval en de goedhartigheid van ons College van Bestuur tweemaal per week mag passeren en hoor aan Le Pen ontleende praatjes verkopen over zwarten en arabieren die de plaatsen van echte Fransen innemen. Deze beelden worden - als in de platgetreden tradities van het vormingstheater - afgewisseld met reclamespots. "Als ik maar eenmaal een goed pak en een paar Engelse schoenen heb, gaat het wel beter", zegt de zwerver. Even later staat hij op straat te klappen en te juichen als Frankrijk ter gelegenheid van tweehonderd jaar Franse revolutie in haar duurste pak in colonne langsrijdt. Dat de maker de ironie bedoeld heeft, betwijfel ik, hij buit haar in ieder geval niet uit. Aan het slot krijgt de jongen een nieuw pak aangemeten. Of zijn meningen nu veranderen vernemen wij niet; of het pak anderszins geholpen heeft, al evenmin. De film was kennelijk op.

Nee, dan bevalt mij een bijna twee uur durende documentaire over Groenland beter. Een Eskimo die in een kajak net als zijn voorvaderen jaagt: videobeelden gemaakt door de burgemeester van het Eskimo-dorp, om iets vast te leggen voor het verloren gaat. Naar de tijd gevraagd antwoordt de burgemeester "één uur negentien", alsof het in deze ijswoestijn reeds op de minuut aankomt. Hij voegt er echter aan toe "na middernacht" en dat hadden wij niet geraden, want de zon schijnt. De Eskimo-cultuur verdwijnt, omdat een Amerikaans radarstation op de plaats van het dorp gebouwd moest worden. De huizen van de Eskimo's zijn platgebrand. "Misschien een oefening geweest", zo verklaart de burgemeester behulpzaam. Hij weet nog precies aan te geven hoe het huis was ingericht. Als straks het radarstation ontruimd wordt omdat er van de Russen geen gevaar meer te duchten valt, blijft een ruïne achter. Zijn zoon studeert inmiddels in Denemarken, de burgemeester zelf kijkt naar vechtfilms van Bruce Lee, zijn vrouw koopt ingevroren vis bij de supermarkt. Alleen bij een uitstapje wordt er weer in de kajak gejaagd. De walvis die gevangen wordt blijkt bij nadere beschouwing echter een grote zeehond te zijn. En bij nog weer eens kijken moet ook de jager toegeven dat-ie toch kleiner is dan hij aanvankelijk dacht. Het bloed kleurt desalniettemin als vanouds de zee rood. Verandering, traag genoeg in beeld gebracht om er wat treurig van te kunnen worden; beelden die blijven hangen. Zo hoort televisie te zijn. Moving, net als de grijze zee.

Gerard de Vries

Bladeren

Door Bart Brouwers

Internationaal

Het academische toverwoord voor de jaren negentig: internationalisering. Maastricht vervult daarbij een pioniersrol, maar ook de andere universiteiten laten zich niet onbetuigd. De internationalisering werd tot voor kort zelfs gestimuleerd vanuit Den Haag, onder andere met een fors steunbedrag voor de huisvesting van buitenlandse studenten. Maar daarin komt vrijwel zeker op korte termijn verandering. Ritzen heeft de universiteiten verrast met zijn besluit definitief een punt te zetten onder de subsidiëring van kamers voor gaststudenten. De minister heeft het geld ergens anders voor nodig, zo vindt hij. De universiteiten moeten het nu zelf maar verder uitzoeken, hun reacties waren dan ook "verbaasd" en "teleurgesteld". De internationalisering, die op veel universiteiten de laatste jaren een hoge vlucht

heeft genomen, dreigt diezelfde universiteiten nu te bekennen. Wie een vangnet bouwt voor een ander, valt er zelf naast... (Delta)

Philips

Dat het nou ècht goed gaat met het bedrijf, zal niemand durven te beweren. Deze maand hebben enige duizenden werknemers te horen gekregen dat er voor hen geen plaats meer is binnen de wel verlichte muren van de gloeilampen-multinational. Maar dat weerhoudt de firma er niet van op zoek te gaan naar talentvolle nieuwe medewerkers. Philips zag geen reden de jaarlijkse 'wervingsdagen' op de Technische Universiteit in Eindhoven een keertje over te slaan. Dat zou alleen maar betekend hebben dat al het aanstormend talent een andere multinational zou opzoeken. Want de Shell's, DSM's, Akzo's en Unilevers waren er natuurlijk rijk vertegenwoordigd. Om iedere afstudeerder "een persoonlijk gesprek met een bedrijfsfunctionaris" te gunnen. (Cursor)

RK

Een originele verklaring van de grote werkloosheid in Nederland in de jaren dertig: volgens de economisch historicus Jan willem Drukker lag die niet aan de omstreken minister-president Colijn, maar veeleer aan de Rooms-katholieken, die met hun ongeremde voortplantingsdriften de bevolkingsaanwas zo'n impuls gaven, dat er geen arbeidsmarkt tegen opge-

wassen was. Drukker heeft berekend dat er in 1936 maar liefst 400.000 Nederlanders minder waren geweest, als de katholieken zich vanaf 1900 hadden gehouden aan het gemiddelde Nederlandse geboortecijfer. "En 400.000 is precies het werkloosheidscijfer in 1936." Drukker onderbouwt die stelling met de productiecijfers van een aantal Westeuropese landen. Daaruit blijkt dat Nederland evenveel produceerde als Engeland en Zwitserland, en zelfs meer dan Zweden en Denemarken. En dat waren allemaal landen met een lagere werkloosheid. Maar het arbeidsaanbod was daar dan ook beduidend lager. In de eerste decennia van de twintigste eeuw kende Nederland - samen met de VS, Canada en Australië - de meest explosieve bevolkingsgroei ter wereld. Dankzij de katholieken. (U-Krant)

Nee

Utrecht heeft definitief NEE gezegd tegen het door Ritzen voorgestelde 'Hoofdlijnakkoord'. De Universiteitsraad houdt wat dat betreft zijn poot stijf: het akkoord mag niet worden ondertekend, zo vindt de raad, hoe graag het College van Bestuur dat ook zou willen. Het College zal zich nu neer moeten leggen bij de mening van een Raadsmeerderheid, temeer daar een verzoek om 'heroverweging' van het besluit door de Universiteitsraad naast zich neer werd gelegd. Daarmee is Utrecht de enige Nederlandse universiteit die dit akkoord met de minister niet zal ondertekenen. Wat dat besluit precies in zal houden, is onbekend. Minister Ritzen heeft gewei-

gerd vragen daarover te beantwoorden. Het grootste bezwaar van de Utrechtse universiteit (en in feite van alle universiteiten, maar alleen Utrecht trok daaruit de consequentie dat het akkoord niet ondertekend kon worden) is de passage die bindende studie-adviezen mogelijk maakt. (U-Blad)

Geld

weer een wetenschappelijke discussie die op financiële gronden in een bepaalde richting wordt gedwongen. In Nijmegen - en in de meeste andere universiteitssteden waar Geschiedenis gedoceerd wordt - valt de scheiding tussen 'Nieuwe Geschiedenis' en 'Nieuwste Geschiedenis' in het jaar 1870. Daar zijn verschillende redenen voor aan te voeren, het is tenslotte een jaar dat in zekere zin het eind van een periode symboliseert. Maar discussie is er altijd al over gevoerd. Want waarom niet 1914 als begin van de nieuwste tijd gezien? Ook daar is iets voor te zeggen. Of wat te denken van 1789, 1815, of bijvoorbeeld 1848? Allemaal belangrijke jaren, die stuk voor stuk een caesuur lieten zien. Maar de discussie zal in Nijmegen binnen kort een onverwacht snel slot krijgen. Wat is het geval? Er is gebrek aan middelen (personeel en financieel) bij het onderdeel 'Nieuwste', terwijl 'Nieuwe' wat ruimer in zijn jasje zit. En wat is dan logischer dan een deel van het vakgebied over te hevelen van de ene vakgroep naar de andere? Hopelijk gaat het binnen deze studierichting om communicerende vaten. (KU-nieuws)

Studenten

In de keiharde strijd om de technische student dreigt de oudste TU het onderspit te delven. Het aantal inschrijvingen ligt in Delft voor het eerst sinds 1987 onder de drieduizend. De gestage groei van het aantal eerstejaars (een beeld dat tot '88 stand hield) is daarmee niet alleen tot staan gebracht, maar vertoont zelfs een duidelijke neergang. In 1988 waren er nog 3128, een jaar later 3057 en nu nog 'maar' 2976. Deze daling houdt automatisch in, dat de Technische Universiteit Delft volgend jaar op minder financiering van het Ministerie van onderwijs kan rekenen. Die is namelijk strak gerelateerd aan het aantal inschrijvingen. Er is slechts één lichtpuntje voor Delft: het percentage vrouwen onder de eerstejaars groeide van 14,6 tot 15,6. (Delta)

Menstruatie

De Rijkscommissie Gelijke Behandeling oordeelde onlangs dat tijdens een sollicitatiegesprek vragen als 'bent u van plan zwanger te worden' of 'bent u momenteel zwanger' niet kunnen. Dit soort vragen zijn discriminerend en vallen onder de Wet Gelijke Behandeling, die er is om te zorgen dat er bijvoorbeeld tijdens een sollicitatie geen onderscheid gemaakt mag worden tussen mannen en vrouwen. De Katholieke Universiteit Nijmegen is wegens het toch stellen van deze vragen op haar vingers getikt. Het argument dat de vragen uit preventief oogpunt werden gesteld, verwierp de commissie. De rijksuniversiteit Groningen blijkt de Nijmeegse zaak goed in haar oren geknoopt te hebben, want daar in het noorden kwamen ze met een spitsvondige variatie op een en hetzelfde, bekende, thema. de vraag was alleen wat indirecter: 'wanneer had U de laatste menstruatie?' De Universitaire Commissie Emancipatiezaken wil deze en nog drie andere vragen over de menstruatie direct van de officiële lijsten af laten halen. Maar er zijn mensen die daar anders over denken: het hoofd van de bedrijfsgezondheidsdienst bijvoorbeeld, die volhoudt, dat hij "de plicht heeft op bepaalde risico's te wijzen, zoals wanneer er gewerkt wordt met ionische stoffen. Ik wil de vraag naar zwangerschap dan niet alten vallen." (U-Krant)

Cosa di Franco

De vrolijke bewoners van Wilhelminasingel 71A-71D

4
Ichthus schrijft niets voor, de Bijbel des te meer

„Wij zijn niet de EO onder de studentenverenigingen”

„Je kunt ons niet de EO onder de studentenverenigingen noemen. Wij hebben niet van die vastomlijnde opvattingen over allerlei zaken. De EO heeft die wel. Bij ons is er discussie mogelijk. We nemen de Bijbel weliswaar vrij letterlijk, maar iedereen leest die vanuit een andere invalshoek.” Margreet Eldering (23), voorzitter van de evangelische studentenbeweging Ichtus is voorzichtig met haar woorden. „Vrijzinnig zijn we beslist niet, maar echt conventioneel ook weer niet.” Eldering en Carmen Greiff (24), eveneens een Ichtiaan, spreken over geloof, kerstmis en het evangelisch studentenleven.

Margreet Eldering is sinds een jaar voorzitter van Ichtus. Ze werd lid van de beweging in 1987, toen ze in Maastricht Gezondheidswetenschappen ging studeren. Ze zit nu in het derde jaar Geestelijke Gezondheidskunde. Aanvankelijk was Eldering ook lid van de gezelligheidsvereniging Koko. „Maar dat beviel me niet zo. Bij Koko moet je er echt bijhoren - je moet je op een bepaalde manier gedragen. Bij Ichtus is dat niet zo, daar kun je gewoon jezelf zijn.” Zij constateerde nog een ander verschil tussen de twee verenigingen. „Bij Ichtus wordt veel minder gedronken dan bij Koko. Dat is ook wel logisch, want als je dronken bent ga je dingen doen, die je niet wilt. Dat staat heel duidelijk in de Bijbel. Daarom wordt er, denk ik, bij ons minder gedronken.” Carmen Greiff, vijfdejaars studente conservatorium en actief lid bij Ichtus, voegt daar aan toe: „Het blijft natuurlijk je eigen verantwoordelijkheid. Wij schrijven niets voor.”

Egocentrisch

De activiteiten van Ichtus zijn niet in de eerste plaats op gezelligheid gericht. Eens per twee weken komt een zogeheten Bijbelstudiekring bijeen. Daarvan bestaan er binnen Ichtus zeven. De zestig leden die de beweging heeft, worden in één van de kringen ingedeeld. In de studiekring wordt gesproken over een jaarthema. Dit jaar is dat 'Leven met God'. Carmen Greiff is leidster van een studiekring. „We praten met een man of acht over het thema. Dat kan bijvoorbeeld nadat we een bijbeltekst hebben gelezen. De interpretaties daarvan worden dan uitgewisseld.”

Naast de Bijbelstudiekringen kent Ichtus gezamenlijke avonden, waarop alle leden bijeen komen en een spreker wordt uitgenodigd. Die spreker gaat dan in op het jaarthema. Alle bijeenkomsten zijn vrij toegankelijk, maar studenten die weinig van het jaarthema afweten, kunnen beter naar een 'open avond' komen, aldus Eldering. Op open avonden wordt een afzonderlijk thema besproken, waarbij voorkennis niet vereist is.

Het laatste belangrijke ingrediënt van Ichtus, wordt gevormd door de gebedsgroepen. Daarvan zijn er twee. De groepen bestaan uit zes tot acht personen en bidden wekelijks voor allerlei zaken binnen de vereniging of voor persoonlijke dingen. Dat is niet egocentrisch, vindt Eldering.

„Het kunnen allerlei dingen zijn die je bezig houden. Vaak zijn dan dingen binnen Ichtus of persoonlijke aangelegenheden.

Maar ikzelf bijvoorbeeld bid ook heel vaak voor het milieu en zo.”

Succes

Het gaat goed met Ichtus. De Maastrichtse afdeling werd acht jaar geleden opgericht en begon met vier fanatieke studenten. De club breidde zich uit en heeft nu zestig namen op de ledenlijst. Ook de overkoepelende organisatie Ichtus-Nederland gaat het voor de wind. Dat komt volgens Eldering en Greiff omdat steeds meer mensen zich afvragen wat de 'zin van het leven' is. „Als mensen zich dat gaan afvragen, kunnen ze onder andere terecht komen bij de Bijbel. Die groep wordt steeds groter en daardoor groeit ook onze vereniging.”

De Maastrichtse afdeling van Ichtus kan geheel autonoom opereren, vertelt Eldering. „Er zijn wel een paar grondslagen, waar iedere afdeling vanuit moet gaan, maar voor de rest zijn we geheel onafhankelijk.” Ook worden op landelijk niveau activiteiten georganiseerd.

In Maastricht zijn de leden voornamelijk protestants. „We hebben een paar katholieken. Maar dat zijn er maar weinig, want voor hen bestaat de studentenvereniging Servatius.”

Het bestuur van Ichtus bestaat uit vier personen, die worden bijgestaan door diverse commissies, waaronder een voor PR. Aan die commissie is het de taak om één van de doelstellingen, het uitdragen van het evangelie, uit te voeren. Dat doet zij met posters en uitnodigingen. De straat opgaan om daar het evangelie te verkondigen, zien de Ichtianen wat minder zitten. „Wij richten ons speciaal op studenten, dus moeten we ons begeven naar de universiteit en de scholen. Bovendien laten we de promotie meer aan het particulier initiatief over.” De leden komen van alle faculteiten en HBO-instellingen, behalve de Toneelschool en de Kunstacademie. „Dat vinden we wel wat vreemd, maar we hebben er geen verklaring voor,” zegt Eldering.

Kerstmis

Ichtus ziet de Bijbel als leidraad voor de samenleving. Een vrije interpretatie van het 'Heilige Boek' is taboe. Ichtianen zijn op de letter, bevestigt Eldering. Carmen Greiff heeft daar eens moeite mee. „Soms staat in de Bijbel iets anders dan ik zelf wil. Dan laat ik de Bijbel bij wijze van spreken gewoon dicht. Naderhand blijkt dan wel vaak dat het Woord van God klopte en niet

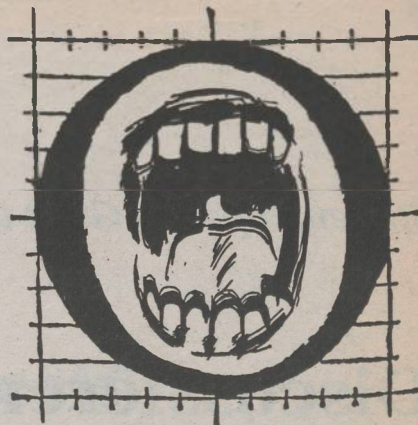
Margreet Eldering en Carmen Greiff: Bij Ichtus wordt minder gedronken dan bij Koko (foto Franco Gori)

mijn opvatting. Ja, de Bijbel is een goed leerboek,” zegt ze.

Kerstmis heeft voor Eldering en Greiff bijzondere betekenis. „Natuurlijk denk je dan aan de geboorte van Jezus, maar dat doe je eigenlijk altijd wel. Alleen sta je er rond de kerstdagen iets meer bij stil.” Eldering noemt Jezus een 'filter, die de zonden wegneemt'. Greiff beaamt dat en vult aan: „Als je tot God bidt, vraag je om vergeving van je zonden. Dat die zonden je vergeven worden, is iets wat je gelóóft.” Voor Greiff is kerst in de eerste plaats een 'leuk familie-feest'. Het is verder voor haar een periode van bezinning.

Heel triest vindt Eldering het verschijnsel dat ongelovigen uitbundig kerst vieren, zonder te weten waarvoor. „Dat zijn mensen, die heerlijk gaan dineren en dan bijvoorbeeld niet stil staan bij de eenzaamheid en de honger die er in de wereld bestaat. Daar heb ik persoonlijk een beetje moeite mee.”

Fred Akkerma

A Point

August Magirus®

Alle tijdschriften hebben in deze tijd kerstmenu's, tot en met het blaadje dat de apothekers uitgeven. Daar doe ik dus niet aan mee. Maar waar moet het deze keer dan wel over gaan? Ik heb mij de laatste tijd te weinig geërgerd, dus dat levert ook al geen stof op. Zou ik soms iets mankeren? Want als een mens zich niet ergert, dan is hij niet gezond. Wel was ik vandaag een beetje geïrriteerd door een brief van de Amerikaanse firma Padgett-Thompson te België. Die vroeg mij op de man of Of Ik Wel De Vijf Essentiële Vaardigheden Van Een Effectief Leider bezat, en bood aan mij die zonnig voor 450 gulden of 8200 franken bij te brengen. Wat in hun cursus te leren valt? De grondbeginselen die een krachtig personal image garanderen. Hoe ik met de lessen van image consultants (vergeef mij de Amerikaanse termen, maar de Nederlandse taal is te onschuldig) over kleding en uiterlijk mijn profijt kan doen. Welke eigenschappen ik mij moet aanmeten willen mijn ondergeschikten een leider in mij zien. En niet te vergeten Terrific new ways to make a better impression on the telephone. Vooral die laatste is een hele diepe. Een waardeloze cursus? Och, die blagen die in Maastricht voor hoogleraar doorgaan zouden er allicht nog iets kunnen opsteken. Zonder risico, want niet goed geld terug (iets wat voor professoren helaas niet opgaat).

Getuige de enorme aantallen how-to boeken die bij De Slegte te vinden zijn, is dat geloof in kant-en-klare recepten voor succes typisch Amerikaans. Gewoonlijk legt de schrijver in het voorwoord uit dat hij zelf door zijn methode rijk en beroemd is geworden en slechts uit idealisme anderen in zijn geheim wil laten delen. Want de indruk dat hij door zijn boek rijk wil worden, zou de lezer weleens aan het denken kunnen zetten: „If you're so smart, why ain't you rich?” Die gedachte komt dan ook niet op bij Nestor, de broer van de hoofdfiguur van Oscar Hijuelos' roman *The Mambo Kings Play Songs of Love*. Hij probeert door het telkens weer herlezen van zo'n succesreceptenboek zijn permanente depressie de baas te worden. Die komt voort uit het treuren om zijn in Cuba achtergebleven grote liefde, en is de oorsprong van het enige lied van de immigrantenbroers Nestor en Cesar Castillo en hun mambo-orkest dat het in Amerika tot een echte hit brengt. Dat gebeurt na een optreden in de TV-show van Lucille Ball, die in de jaren-vijftig, waarin het verhaal grotendeels speelt, door haar Cubaanse echtgenoot Desi Arnaz geproduceerd werd. Cesar, de hoofdpersoon, is heel anders dan zijn broer: een echte macho die onbekommerd de ene vrouw na de andere aan zijn indrukwekkende lid rijgt. Totdat halverwege het boek de dood van Nestor een einde aan zijn zorgeloosheid maakt. De auteur beschrijft in de figuur van Cesar de achtergronden van de machocultuur en de Cubaanse gemeenschap in Amerika. Maar het boek is meer dan alleen maar minderhedenliteratuur. Het gaat over universele aspecten van het menselijk bestaan. Aanbevolen om de kerstdagen door te komen.

Studentenpastor Geert van der Bom vertrekt

Discussiëren in plaats van ziele winnen

Dominee Geert van der Bom is tien jaar verbonden geweest aan het studentenpastoraat Tafelstraat 13. Vanaf 1 februari 1991 is hij weer 'gewoon' dominee, in Leiden: "Ik word ouder; de studenten jonger. Als ik met ze praat betrap ik me steeds vaker op de gedachte 'die verhalen ken ik'. Dan wordt het tijd om verder te gaan," zegt van der Bom.

Hij is nu met, zoals hij het zelf uitdrukt, z'n 'derde golf' bezig: "In het begin bouw je contacten op, tot je volzit. Je kent dan een groep van misschien tachtig mensen goed en je bent enorm geïnvolueerd. Maar studenten vertrekken: ze stoppen of studeren af. Vaak zijn het hele jaargangen die je in een paar maanden kwijt raakt. Het duurt dan weer een tijdje voordat je weer een leuke groep bij elkaar hebt. Het is een golfbeweging, je blijft aan het bouwen. Ik ben nu bezig met mijn derde cyclus. Dat vind ik best vermoeiend."

De 44-jarige van der Bom studeerde na de HBS theologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam. In zijn doctoraal besteedde hij extra aandacht aan de Islam, waarna een plaats als theologiedocent aan een universiteit in Indonesië mogelijk was geweest. Van der Bom ging inderdaad doceren, maar bleef vanwege de liefde in Nederland. Na enkele jaren werd hij door de kleine gereformeerde gemeente in Sittard beroepen en gedurende zes jaar was hij daar dominee.

Samen op weg

Uit 1980 stammen de eerste contacten met Tafelstraat 13. Eerst voor eenderde, vanaf 1982 voor tweederde en uiteindelijk voor driekwart deeltijd was hij betrokken bij het studentenpastoraat. Formeel is hij in dienst bij de Maastrichtse protestantse gemeente. Daarin zijn hervormden en gereformeerden verenigd onder het motto 'samen op weg'. De oecumene onder protestanten is in Maastricht vergevorderd. Bij Tafelstraat 13 gaat men nog verder; op gezette tijden is daar ook een katholieke pastor werkzaam, ook al heeft het bisdom Roermond totnutoe alle medewerking geweigerd. Daar heeft men naar het schijnt al moeite met het idee dat 'kinderen' op hun achtthende het ouderlijk huis verlaten.

"Het bisdom vindt dat (katholieke) studenten gewoon bij de plaatselijke parochie moeten horen," zegt van der Bom, "het blijkt echter dat als Limburgse, katholieke jongeren eenmaal de sociale patronen van hun jeugd hebben losgelaten, bijna automatisch de bijbehorende religie verlaten wordt. Er is bijna sprake van één geheel en dat geldt naar mijn idee sterker voor hen dan voor protestantse jongeren."

Niet dat er van de protestantse jongeren minder 'van hun geloof vallen' met het uit huis gaan, maar de gebeurtenis is minder vanzelfsprekend dan voor katholieke jongeren, aldus van der Bom.

Wetenschap te koop

Tafelstraat 13 (genoemd naar het pand in de binnenstad) houdt zich niet bezig met het winnen van ziele, zegt van der Bom.

"De eerste stap komt van studenten zelf. Als ze kenbaar maken dat ze geïnteresseerd zijn, kunnen ze maandelijks de nieuwsbrief toegestuurd krijgen. Daar staan de groepen en andere activiteiten in waar men aan mee kan doen. Op dit moment zijn er ongeveer honderzestig studenten die hier 'iets' doen, daarvan doen er dertig of veertig mee aan meerdere activiteiten. Het publiek op onze open avonden en lezingen reken ik dan even niet mee."

"Ook wat onderwerpen betreft zijn we zeker niet tot het evangelische beperkt. Het algemene thema is de verhouding tussen wetenschap en levensbeschouwing; de zin van het een en ander. Het blijkt dat velen willen praten over het waarom van het vak. Wetenschap wordt meer en meer koopwaar: studenten wordt tegen betaling een pakketje kennis aangeboden. De koop moet in zo kort mogelijke tijd worden afgesloten en er wordt gesproken over 'rendementen', 'menselijk kapitaal' en het 'afleveren' van studenten. Mercantilisering van de wetenschap."

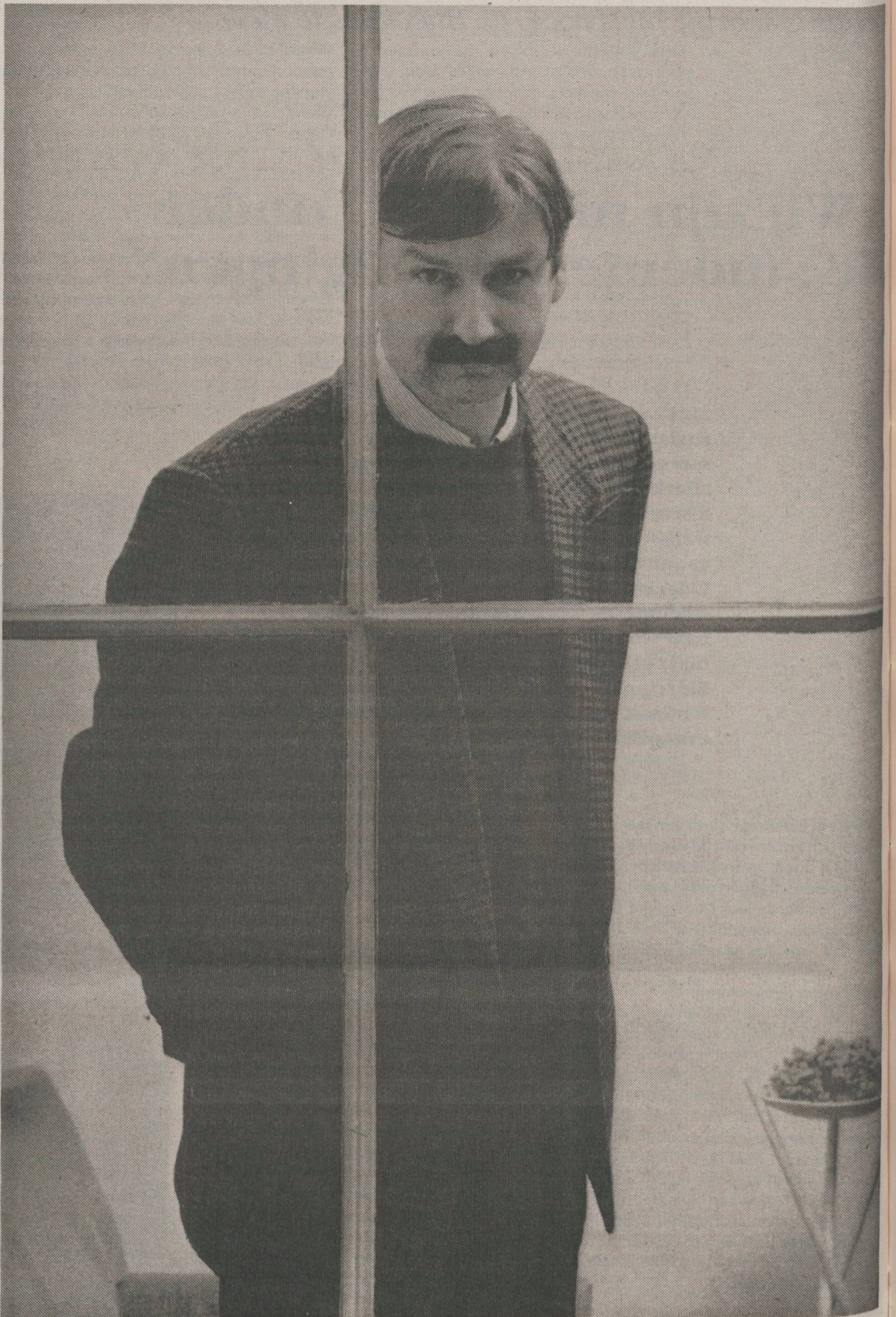
"Dus praten we over ethiek, bijvoorbeeld met groepen co-assistenten die alles wat ze in vier jaar geleerd hebben, in hun eerste maanden in het ziekenhuis met voeten getreden zien."

Het zijn precies de categorieën studenten die Tafelstraat 13 bezoeken als volgens het vooroordeel verwacht kan worden: vooral gezondheidswetenschappers en geneeskundestudenten uit het hoge noorden, dat wil zeggen niet uit Limburg. De (Limburgse) rechten- en economiestudenten laten het afweten.

"Ik kan me er niet druk om maken," aldus van der Bom, "wie komt, die komt, we gaan niet achter speciale groepen aanzitten omdat we zouden vinden dat die ook vertegenwoordigd moeten zijn. Bij de haren erbij gesleepte mensen zijn bovendien geen aangenaam discussiegezelschap. Nu is elke deelnemer bijzonder gemotiveerd, omdat er niets vanzelfsprekend is aan hun komst. Dat neemt trouwens niet weg dat we in de vorm van groepen over bijvoorbeeld mensenrechten ook studenten van andere faculteiten zouden kunnen interesseren."

Voor een dominee is er nogal wat veranderd door het verdwijnen van de vanzelfsprekendheid van het religieuze: "Een dominee in het algemeen en zeker een studentenpastor zoals ik is de laatste twintig jaar minder een prediker geworden en meer een organisator. De structuren van het werk zijn minder hecht, die moet je grotendeels zelf creëren. Daar gaat je status dus."

Zeker niet alleen van huis uit katholieken bevolken dus Tafelstraat 13. Over de verhoudingen kan echter niets definitiefs gezegd worden, omdat binnen het stu-

Geert van der Bom: „Het goede van de natuur, dat is katholiek. Protestanten zijn wat huiverig om de natuur te romantiseren“ (foto Franco Gori)

dentencentrum niemand er naar vraagt. Kan van der Bom voor alle zekerheid toch niet een korte inleiding protestantisme voor katholieken geven?

"Het goede van de natuur: dat is katholiek. Protestanten zijn wat huiverig om de natuur te romantiseren, ze vinden die natuur indiffeent tegenover goed en kwaad en hechten meer belang aan de menselijke ervaring. Het veronderstelde goede van de natuur heeft voor katholieken de consequentie dat vooral in de 'orde der dingen' de hand van God gezien wordt. God als bewaker van het al. In het protestantisme gaat het meer om de gebeurtenissen." "Bijvoorbeeld in de houding tegenover homosexualiteit liggen de meningen wat uiteen. Protestanten erkennen niet dat 'tegnatuurlijkheid' een argument zou zijn."

Eerstelijns

Tot op zekere hoogte is het studentencentrum Tafelstraat 13 een voorziening in de eerstelijns gezondheidszorg.

Van der Bom: "Ik heb geen spreekuur, maar mensen kunnen me te allen tijde aanschieten en dat geldt ook voor de

katholieke en humanistische pastors die hier rondlopen. We krijgen de problemen het eerst te horen. Een instantie als de RIAGG is blijkbaar een te zware setting en vaak terecht, hoor. Een heleboel dingen gaan vanzelf weer over, maar het is wel van belang om er aandacht aan te besteden. In andere gevallen kunnen we doorverwijzen."

Geloofsproblemen zijn er ook bij; die hoeven dus niet doorverwezen te worden. "Geloven is natuurlijk niet meer zo eenvoudig. Ik vind het zelf het leukste om de verhalen in de bijbel te lezen met een niet-historische bril op, als verhalen zoals ze in een roman staan, bedoeld om een zinsbeleving over te dragen, niet precies zo gebeurd, maar daarom niet minder waar. Het zijn toch verhalen die onze samenleving gekleurd hebben, als mythen die noties leveren over zaken als rechtvaardigheid, toekomst en mensvisie. Veel van de woorden die de boodschap moeten overdragen zijn eigenlijk leeg en dood in deze tijd. Maar ik veronderstel nog altijd dat er in termen als genade en vergeving iets te vinden is."

Geert Dekker

Medisch student wil na 12 jaar wel eens afstuderen

“Ik hou van alles wat met winnen te maken heeft”

“Ik ga door tot het Europese Hof in Straatsburg”, zegt hij strijdlustig. Het dossier heeft nu al de omvang van een stapeltje Amsterdamse telefoonboeken, maar bij elke vraag graaft hij trefzeker door de papiermassa en haalt er in een ogenblik het stuk uit dat het antwoord moet bevatten. Wat een ongecompliceerde studie geneeskunde had moeten worden liep uit op een bitter gevecht met examencommissies en beroepscolleges, en inmiddels ook de gewone rechter. Zes jaar geleden in het zicht van de haven gestrand, ziet hij nu geen mogelijkheid meer om alsnog het beroep uit te oefenen waar hij ooit van droomde. Maar de universiteit heeft hem belazerd en verraden, en hij wil op zijn minst eerherstel.

In zijn manier van spreken heeft hij meer weg van een jurist dan van een arts. Het probleem is dat hij geen van beide is. Drs. (dat wel) Ed Visscher kent het gehele examenreglement van de medische faculteit uit het hoofd, correspondeert al jaren nog uitsluitend per aangetekende brief met de universitaire instanties, en is tijdens het gesprek voortdurend op zoek naar het 'bewijsstuk' voor deze of gene stelling. Toen hij nog een klein jongetje was zei zijn oom, die rechter is, dat hij maar advocaat moest worden. En zijn moeder acht hem behept met een zeer sterk gevoel voor rechtvaardigheid, te sterk wellicht. Zelf was hij niet afkerig van de juristerij, maar de belangstelling voor een opleiding in de sfeer van de gezondheidszorg prevaleerde. Hij studeerde medicijnen, liep vast in de laatste voortgangstoetsen, en kreeg vervolgens zes jaar lang de gelegenheid zijn oude eigenschappen bij te scherpen. In 1984 had hij immers af kunnen studeren, zegt Visscher, maar door nalatigheid van de faculteit en vooral van zijn studiebegeleider, werd die mogelijkheid hem toen onthouden. Door wat op het oog (en zeker in zijn ogen) nogal bureaucratische machinaties zijn, is het er sindsdien nog steeds niet van gekomen. Hij is tegengewerkt, is zijn stellige overtuiging.

Zijn jongste zaak diende op 28 november voor de echte rechter, niet meer voor het universitaire college van beroep voor de examens. Daar werd een schikking bereikt die de deur op een kier zette om alsnog op korte termijn, vóór februari, zijn artsexamen te halen. Nog drie onderdelen moeten worden getoetst. Maar hij weet niet of hij het redt, deze keer, want hij is er wel erg lang uit. Het scenario voor de periode na 1 februari ligt echter wat hem betreft al klaar. Arts of niet, het beroep van medicus zal hij niet meer uitoefenen. „Tegenover patiënten zou dat niet meer verantwoord zijn, ik heb te lang de voeling met de praktijk moeten missen”, oordeelt hij zelf. Hij heeft een andere carrière op het oog, een commerciële. Maar, arts of niet, de juridische strijd gaat door, want het onrecht dat hem is aangedaan moet worden rechtgezet, de geleden schade vergoed.

Ed Visscher is veertig jaar nu. Destijds koos hij niet voor een studie rechten, ondanks de hem toegeschreven aanleg daarvoor, maar voor een opleiding op het terrein van de gezondheidszorg. Waarom?

„We woonden in Enschede, en mijn vader was zakenman, hij had een eigen onderneming. Toen ik tien was kreeg hij een hersentumor. Dat betekende het einde van zijn loopbaan. Na de nodige operaties bleef hij verlamd, hij was volledig invalide. Ik denk dat het leed, de smart die ik in mijn jeugd heb gezien, mijn belangstelling voor de gezondheidszorg heeft gewekt.” Toch besluit Ed na de HBS-B, die hij met succes doorloopt („altijd de beste van de

klas”), niet om geneeskunde te gaan studeren, maar fysiotherapie. Dat gebeurt goedgevoeld onder invloed van zijn vrienden, van wie er enkele dezelfde kant op gaan. „En ja, hoe gaat het dan, je vindt zoiets wel leuk, en ik hield veel van sport, nog steeds trouwens. Die studie fysiotherapie heb ik op mijn sloffen gehaald.”

Via zijn zus, die met een Noor was getrouwd en in Oslo woonde, belandt hij in Noorwegen. Daar heerste toen een tekort aan fysiotherapeuten en de Hollanders hadden op dat gebied een goede naam. Hij kan er zo aan de slag, en in 1975 is Visscher een van de drie leden van een maatschap, een fysiotherapeutische groepspraktijk. De zaken gaan goed, maar echt voldoening vindt hij in zijn werk niet. Het gaat niet diep genoeg, hij heeft het gevoel dat hij de patiënten meer zou willen (en kunnen) bieden dan de rek- en strekoefeningen en massages waarvoor hij is opgeleid. Psychiatrie trekt hem, maar de medische faculteit in Oslo (hij spreekt intussen vloeiend Noors) zit vol. De enkele buitenlander die er wordt toegelaten is politiek vluchteling of komt uit de derde wereld, dan wel een combinatie van de twee. Hij begint in afwachting van betere tijden aan een studie filosofie („daar was wel plaats en het zit een beetje in de richting”) en haalt zijn kandidaatsexamen.

De geneeskunde blijft evenwel lokken. In de tamelijk omvangrijke (zo'n 1000 mensen) Hollandse gemeenschap in Europa's provinciaalste hoofdstad, Oslo, praat hij met bekenden over zijn ambities en hoort dan dat er in Maastricht een aardige nieuwe medische faculteit is opgericht met een heel nieuw onderwijsconcept. Het lijkt hem wel wat, want om op zijn zevenentwintigste weer in traditionele collegebanken te gaan zitten vindt hij niet bijster aantrekkelijk. Hij verkoopt zijn praktijk en vertrekt in '77 met zijn Noorse vriendin naar Nederland in de veronderstelling dat hij met zijn redelijke eindexamencijfers zo aan zijn medische studie zou kunnen beginnen. De loting is echter onverbiddelijk, en Visscher valt uit de boot. Dat betekent een jaar freelancen als fysiotherapeut. Het jaar daarop mag hij dan eindelijk aan zijn medische studie beginnen, zij het in Groningen.

Dat was nu net niet de bedoeling, want Visscher was speciaal uit Oslo overgekomen om in Maastricht op innovatieve wijze tot arts te worden opgeleid, en dus schrijft hij zijn eerste bezwaarschrift.

Idealen

Had hij dat maar niet gedaan, denkt hij nu, dan was hij waarschijnlijk inmiddels al lang arts geweest, en dan in godsnaam maar een traditionele. Het mocht niet zo zijn, zijn smeekschrift werd verhoord en Ed Vis-

scher begon, achtentwintig jaar oud, in september 1978 aan de medische studie in Maastricht. Zijn studie betaalde hij met het geld dat hij uit de verkoop van zijn praktijk had overgehouden en dat hij met een slimme constructie („ik heb het zakeninstinct van mijn vader”) in lijfrentes had omgezet. Per jaar kon hij zo beschikken over f 23.200, vertelt hij met gevoel voor detail. Zes jaar studeren, een jaartje uitloop voor alle zekerheid; zeven jaar lang, tot en met 1985, zou hij het kunnen uitzingen. Daarna zou hij zich als afgestudeerd arts een gewoon inkomen kunnen verwerven. In de eerste jaren zag het er niet naar uit dat hij het uitloopjaar nodig zou hebben. De studie ging goed, al moest hij er wel hard voor werken. Geen nood, een mens met idealen heeft dat er graag voor over. Idealen vallen echter buiten de zaken die een jong echtpaar voor de notaris of op het stadhuis tot onderdeel van het gemeenschappelijk eigendom verklaart. Visschers Noorse echtgenote voelde zich verkommeren in hun huis in Simpelveld en besloot te vertrekken. Terug naar de Noorse kou, maar weg van de eenzaamheid. Als Ed niet naar de faculteit was, zat hij wel boven op zijn studeerkamertje.

Het was toen 1980. De episode was pijnlijk, maar zijn studie leed er niet echt onder. Voortgangstoets na voortgangstoets werd met goed gevolg afgelegd, en student Visscher belandde keurig op tijd in het vijfde jaar. In november 1982 (Visscher kent hiervan, zoals van alle acht jaar die daarop volgen, de precieze data uit zijn hoofd) was het tijd voor het eerste co-assistent-schap. Interne geneeskunde, in Heerlen. Daar ging het mis.

Een chaos was het, zegt Visscher. De begeleiding was slecht, het onderwijs was slecht, de organisatie rammelde. „Dat prikkelde mijn perfectionistische aard”, vertelt hij, en dus leverde hij kritiek. Zijn aanmerkingen leidden niet tot verbetering van de toestand maar tot pesterijen. Medische handelingen die andere co-assistenten wel mochten verrichten werden hem verboden, wat overbleef leverde hem nauwelijks relevante ervaring op.

In die periode viel de voortgangstoets van december: een ramp. Waar die van september nog met uitstekend gevolg was

afgelegd werd het deze keer een totale mislukking. Hij viel terug naar het niveau van het tweede jaar. Voor zeventien VGT's had hij in zijn studie voldoende behaald, nummer achttien werd het begin van een lange reeks van onvoldoendes. VGT nr. 19 in maart '83 viel nog slechter uit. Visscher had, voor het eerst van zijn leven, problemen met het afleggen van examens, en daardoor, eveneens voor het eerst van zijn leven, studievertraging.

Gelukkig riep de medische faculteit in diezelfde tijd het instituut van de studiebegeleiding in het leven, en Visschers begeleider, toevallig hoogleraar in de medische psychologie, stuurde hem naar de therapeut. Een verstandige beslissing, zo toont de curve van de VGT-resultaten die Visscher heeft getekend, want daarna ging het weer bergopwaarts.

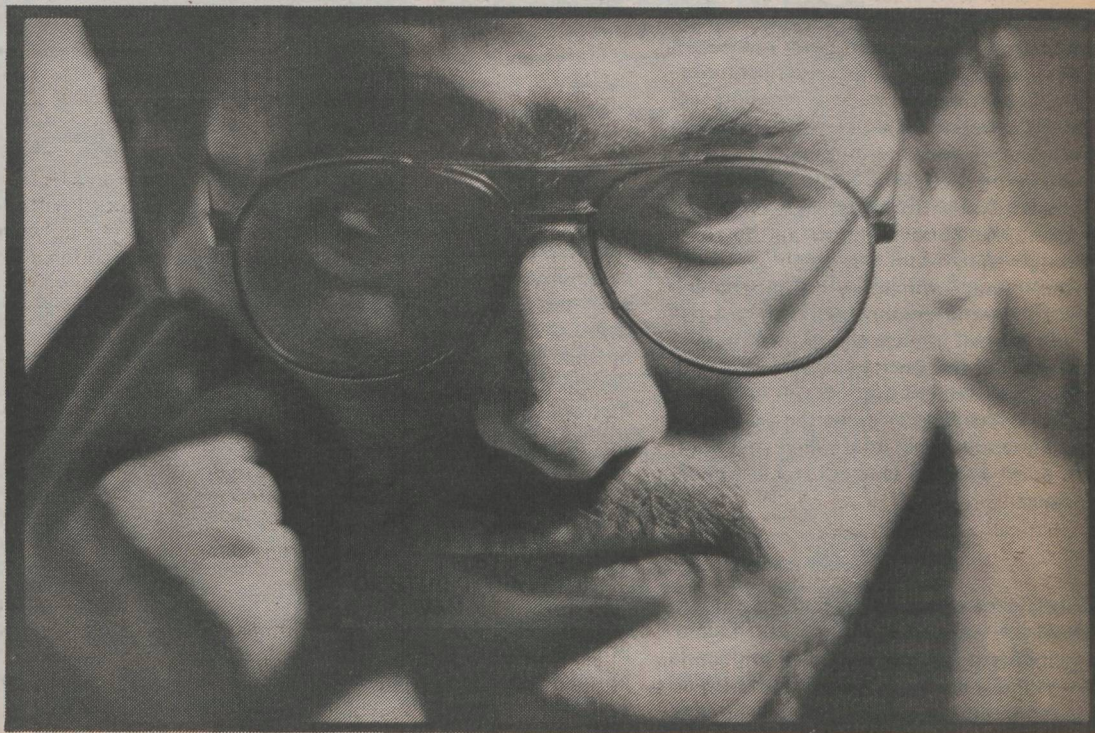
Niet meteen voldoende, daarvoor was de faalangst te groot. Wie steeds al veertien dagen vóór zijn toets last krijgt van diarree, hevig zweten, slapeloosheid, die is daar niet in een paar maanden vanaf. Bij Visscher duurde het een klein jaar voor hij weer een VGT voldoende maakte, op zesdejaars niveau. Daarmee was hij doctorandus, en omdat hij nog in de oude stijlopleiding zat en met de andere co-schappen gewoon was doorgedaan, resteerde nog slechts één VGT en wat kleinigheden om de artsentitel te behalen. Die VGT, in mei 1984, maakte Visscher onvoldoende. Zijn kwaal was weer terug, „de spanning was te groot”, verklaart hij nu.

Therapie was een gepasseerd station, tenzij hij zich aan een psycho-analyse wenste te onderwerpen. Gezien zijn omstandigheden niet aan te raden, vond zijn eerste therapeute, want voor een analyse wordt gemeenlijk een jaar of vier, vijf uitgetrokken, en dan is een redelijk stabiel leven op dezelfde plaats een voorwaarde. Kon hij garanderen dat hij niet zou verhuizen? Natuurlijk niet, stel dat hij het artsexamen snel zou halen.

Bij zijn studiebegeleider verzoekt Visscher vervolgens om een mondeling examen te mogen doen in plaats van de voortgangstoets, die immers opnieuw tot com-

Lees verder op pagina 8

Ed Visscher
(foto Franco Gori)

Vervolg van pagina 7

plete obsessie was uitgegroeid. Maar dat kon niet, werd hem verteld.

En dus keerde de inmiddels vierendertigjarige student Ed Visscher terug in de tredmolen van de VGT. Nog steeds wilde hij psychiater worden, nog was het voor zijn eigen gevoel niet te laat. De zomer van 1984 werd aan de studie besteed voor de VGT van september. Tevergeefs, een onvoldoende was het resultaat. Die van december idem dito.

Drieëneenhalf jaar lang legt Visscher voortgangstoetsen af, in totaal veertien stuks, en hij haalt er niet een meer.

„Ik heb allerlei invultechnieken bedacht. Eerst de makkelijke vragen, dan de moeilijke bijvoorbeeld. Dat lukte niet, de volgende keer dus de omgekeerde strategie. Of in plaats van de voor de meeste mensen gebruikelijke drie uur alles heel snel invullen, binnen het uur. Of alleen de oneven vragen doen. Dat soort dingen, ik heb echt op het ziekelijke af alles uitgeprobeerd.”

Maar al was zijn studie ontregeld, zijn leven was dat niet. Hij hertrouwde in '86, kreeg twee jaar later een zoontje en onlangs een dochter. Privé was (en is) er dus niets meer aan de hand, zij het dat zijn geld op is en hij dus nu moet leven van het minimuminkomen dat zijn vrouw verdient. In januari 1988 brengt hij weer eens een bezoek aan het bureau onderwijs van de faculteit en loopt daar bij toeval de voorzitter van de examencommissie tegen het lijf. Hoe het er mee ging. Slecht dus. Des-

tijds stond hij volgens de regels op een eindscore 'twijfelachtig', en het lukte maar niet om daar een voldoende van te maken. Dat verbaasde de betrokken hoogleraar; met zo'n score moest het mogelijk zijn om met een paar extra compenserende dingen zonder VGT af te studeren.

Doorslaande stoppen

Bij Visscher sloegen de stoppen door. Was zijn martelgang van bijna vier jaar overbodig geweest? Had niemand hem destijds kunnen vertellen dat het toch mogelijk was om mondeling geëxamineerd te worden? Hij schreef een brief aan zijn studiebegeleider, aangetekend. Dat werd het begin van een lange en uitgebreide correspondentie met allerlei personen en (beroeps)instanties in de universiteit. De toon daarvan werd allengs onaangenaam, de inhoud onoverzichtelijker. Ontkenningen over en weer (zo zou Visscher in zijn eerste studieperiode niet alle VGT's voldoende hebben gemaakt; „vervalsing van gegevens“, noemt de betrokkene dat op zijn beurt), onduidelijkheid over de nog te stellen eisen voor het afstuderen, procedurefouten; een lawine van misverstanden en ellende. Die resulteerden in de vuistdikke dossiers die dus vorige maand op de tafel van de Maastrichtse rechtbank lagen, want Visscher heeft nog steeds geen artsenbul.

De rechter stelde een schikking voor, die Visscher in de gelegenheid stelt examen te

doen in nog drie vakken, dat alles vóór 1 februari, want dan is definitief zijn inschrijvingsduur verlopen. Haalt hij die, dan is hij arts, zo niet, dan is zijn kans verkeken. Tenzij hij juridisch nog het een en ander zou weten af te dwingen natuurlijk. Wie er ook verder gelijk heeft in het conflict (als dat al ooit tot klaarheid is te brengen), opvallend is dat de bejegening van Visscher niet altijd heeft uitgemunt door coulance. Een voorbeeldje: omdat hij al zo lang uit het circuit was en nog uitsluitend thuis studeerde, verzocht zijn nieuwe studiebegeleider eind '89 aan een vakgroep om een repetitor ter beschikking te stellen. Die zou hem dan bij kunnen praten en hem zodoende een beeld kunnen geven van de relevante stof. „Gelet op de voorgeschiedenis van deze student“ wees de vakgroep dit verzoek af, zo stond er te lezen in een drieregelig briefje. De repetitor kwam toch, maar daar was wel een brief van zijn advocaat voor nodig.

Bij Visscher zelf heeft de affaire het een en ander kapot gemaakt. In ieder geval zijn ambitie. Hij wilde arts, bij voorkeur psychiater worden, maar daartoe ziet hij geen mogelijkheid meer. Al die jaren zonder praktijk, zonder ervaring in de kliniek, dan moet je niet meer met patiënten gaan werken, vindt hij.

De universiteit is hij in de loop der jaren gaan zien als een groot complot om hem eronder te krijgen, met een invloed die de drempels van de universitaire gebouwen verre overschrijdt. Zo wisselde hij van ad-

vocaat, omdat hij meende dat die, werkzaam zijnde in de regio, door de RL onder druk gezet werd. Toen hij na een eerste contact met dit blad een tijdje niets hoorde, rees bij hem het vermoeden dat het college van bestuur de publiciteit wel verboden zou hebben.

Wat er ook gebeurt in deze maanden, hij procedeert verder. Aan gedeerde inkomsten eist hij een half miljoen, daarbovenop nog eens een miljoen schadevergoeding als hij inderdaad niet afstudeert. Maar de universiteit is bang voor hem, gelooft hij, dus het zal wel op een koehandel uitdraaien, opdat de rechtszaal verder vermeden kan worden. De bul wil hij alleen nog maar hebben om hem te zijnertijd aan zijn pasgeboren dochter te laten zien. Wat doorzettingsvermogen vermag, zegt hij er dan bij.

Visscher: „Ik ben een lange afstandloper. Twee keer per week ren ik tien kilometer, mijn hele leven al. Ik hou van sport, van alles wat met winnen te maken heeft.”

Wammes Bos

Uitspraak over aanwezigheidsplicht een Pyrrusoverwinning?

Ook een ervaren schaatser schiet wel eens uit de bocht. Wammes Bos stelt in z'n berichtgeving over de uitspraak van het College van Beroep voor de examens inzake de aanwezigheidsplicht (Collet vs. de Faculteit der Gezondheidswetenschappen), dat deze plicht in de Juridische Faculteit geldt voor alle onderwijsgroepen. In werkelijkheid is de Juridische Faculteit de enige die geen aanwezigheidsplicht hanteert voor onderwijsgroepen. Een half jaar gelden is een reeds genomen besluit van de faculteitsraad zo'n plicht in te voeren, weer ingetrokken op grond van - o.a. - juridische bezwaren. Als Collet, voor wiens standpunt ik het genoegen heb gehad als deskundige ter zitting te mogen pleiten, inderdaad niet meer dan een Pyrrus-overwinning heeft behaald, rijst de vraag of de faculteitsraad terecht op z'n schreden is teruggekeerd.

Wat zegt het College van Beroep? Aanwezigheid als zodanig kan geen exameneis zijn. Maar het moet „niet uitgesloten worden geacht dat de nadere regeling wel mocht bepalen dat de aanwezigheid een voorwaarde voor toelating voor het examen vormt“; en het College meent: „dat hiermee in essentie hetzelfde kan worden bereikt als met het opnemen van een aanwezigheidsplicht als exameneis“. Dat suggereert inderdaad dat Collet niet meer dan een Pyrrusoverwinning heeft behaald. Het College geeft immers min of meer te kennen zal dat het geen eisen van betekenis zal stellen aan het oordeel van faculteitsraad en examencommissie dat aanwezigheid inderdaad een (materiële) voorwaarde is om aan een examen te kunnen afleggen.

Aanfluiting

Ik ben van mening dat het College zodoende van de wet een aanfluiting zou maken. Voorwaarde betekent namelijk volgens de Memorie van Toelichting noodzakelijke voorwaarde, dat wil zeggen dat het oor-

deel niet gebaseerd mag zijn op de enkele wenselijkheid van deelneming, maar dat het praktisch uitgesloten moet zijn dat een student het examen in kwestie met succes kan afleggen zonder aan het voorafgaande onderwijs te hebben deelgenomen. Verplichte deelneming aan onderwijs heeft in de wet duidelijk een uitzonderingskarakter. De wetgever heeft daarbij, mede gelet op de vrijstellingsbepaling in verband met gewetensbezwaren, kennelijk gedacht aan natuurwetenschappelijke of medische practica, die inderdaad een materieel noodzakelijke voorwaarde voor het kunnen afleggen van een examen kunnen zijn. In het alfa- en gamma-onderwijs kan ik mij echter nauwelijks onderwijs voorstellen, dat een noodzakelijke voorwaarde is om met succes een op het onderwijs volgend examen af te kunnen leggen. De aanwezigheidsplicht is hier dan ook niet ingevoerd op grond van een noodza-

opgaat bij alle enigszins vergelijkbare vakken die elders in Nederland onder andere facultaire hoofden geëxamineerd worden. De Maastrichtse onderwijsgroep is volgens z'n ontwerpers weliswaar een voortreffelijke didactische methode, maar voor zover mij bekend heeft niemand ooit gepretendeerd er exclusieve onderwijsresultaten mee te kunnen bewerkstelligen op het voor het examenrecht relevante niveau van de individuele student. De faculteiten die het aangaat dienen zich daarom nog eens danig te bezinnen over de vraag of ze de suggestie tot aanpassing van het reglement wel dienen te volgen, te meer daar de wet niet van „aanwezigheid“, maar van „deelneming“ spreekt. Het valt te betwijfelen of het College in een zaak waarin die aanpassing in het geding zou komen, zich zo ongevoelig zal tonen voor het zojuist betoogde, dat de kwalificatie „Pyrrus-overwinning“ gerechtvaardigd zal blijken.

In stelling

Door Nico Roos

kelijkheidsoordeel, maar op grond van een wenselijkheidsoordeel. Op grond van het verschijnsel van dalende rendementen en toenemende afwezigheid werd geconcludeerd dat een te groot aantal studenten meende ook zonder deelneming aan onderwijs te kunnen voldoen aan de examenverplichtingen. Dat een groot aantal studenten daarmee z'n capaciteiten overschat heeft, neemt echter niet weg dat het voor een iets meer dan gemiddelde student met voldoende studie-discipline zeer wel mogelijk is te slagen voor de examens die volgen op de onderwijsgroepen. Het soort vragen dat wij bijvoorbeeld aan onze rechtenstudenten voorleggen, verschilt in principe niet van examenvragen in andere juridische faculteiten. Hoewel de Faculteit Gezondheidswetenschappen de enige is in Nederland, maak ik me sterk dat hetzelfde

Die twijfel baseer ik niet alleen op de door mij aangevoerde argumenten, maar ook op grond van het gegeven dat het College niet de enige en - materieel - laatste instantie is die over deze kwestie kan oordelen. De kwestie is immers ten nauwste verbonden met de thans in het geval van de Faculteit Gezondheidswetenschappen actuele vraag of de inschrijving van extraneï, die niet aan onderwijs mogen deelnemen, geweigerd kan worden in verband met de verplichtingen tot deelneming aan onderwijs die voor gewone studenten worden gehanteerd. Zou een geweigerde extraneus zich niet bij een afwijzing willen neerleggen, dan kan hij of zij een beroep doen op het voor inschrijvingskwesties bevoegde College van Beroep voor het WO te Den Haag.

Omdat ik het essentiële - zij het primair

collectieve - belang van deelneming aan onderwijs voor het Maastrichtse onderwijssysteem erken, wil ik graag een andere, mijns inziens juridisch niet aanvechtbare oplossing voor het probleem van onvoldoende deelneming aan onderwijs aan de hand doen. Men zou differentiële examenverplichtingen kunnen invoeren afhankelijk van voldoende deelneming. De achterliggende redenering daarbij is dat een voldoende op een deel van het examen het vermoeden kan rechtvaardigen dat ook op een ander deel, dat bij voldoende deelneming niet hoeft te worden afgelegd, een voldoende zou kunnen worden gescoord. Van het paternalisme dat eigen is aan de aanwezigheidsplicht, is dan geen sprake. Op die wijze kan bovendien aanzienlijk worden bespaard op de nakijklast, hetgeen mede wenselijk is in het licht van de bezuinigingen waaraan we thans worden onderworpen. Daarbij zit echter één adder onder het gras: er moet sprake zijn van deelneming aan onderwijs.

Politie-agent

Fysieke aanwezigheid is niet voldoende. Naar mijn mening is dit echter eerder een pluspunt, omdat een docent een student die zich kennelijk niet of nauwelijks heeft voorbereid op het onderwijs, als niet-deelnemer zal kunnen aanmerken. Een dergelijk voorstel mocht bij de meeste van mijn collega's overigens niet in de smaak te vallen, maar niet omdat de effectiviteit van het voorstel betwist werd. Ik zie deze metafoer als een dekmantel voor lafheid en een gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel. De politie-functie is immers inherent aan ieder examen dat die naam waardig is.

Nico Roos

De SWOL op zoek naar een nieuwe rol

De goedgeefse supportersclub van de universiteit

Meer dan tien jaar voordat de universiteit zo ver is, vierde de Stichting Wetenschappelijk Onderwijs Limburg haar vijftienvigjarig bestaan. Een sobere bijeenkomst, die bijna onopgemerkt voorbij ging. Al steekt de stichting ieder jaar ruim vijf ton in de universiteit, veel ophef maakt zij niet van haar bestaan. Zij doet wel en ziet niet om. Toch zou er waarschijnlijk nooit een universiteit in Maastricht hebben gestaan als er in 1965 geen SWOL was opgericht.

Het is allesbehalve toevallig dat dezer dagen zowel de mijnsluitering wordt herdacht als de oprichting van de Stichting Wetenschappelijk Onderwijs Limburg. Op 28 december 1965, precies elf dagen nadat minister Den Uyl het einde van het kolentijdperk had ingeluid, kwam een breed geschakeerd gezelschap gezagdragende heren uit heel Limburg bijeen om de oprichtingsvergadering bij te wonen van de SWOL. Die stichting zou zich sterk maken voor wetenschappelijk onderwijs in de provincie. Den Uyl had Limburg immers vervanging beloofd van wat de provincie ging verliezen. Uit die toezegging werd moed geput om een nieuwe poging te wagen om wetenschappelijk onderwijs in een of andere vorm binnen te halen.

Er bestaat weliswaar een duidelijk verband tussen de twee momenten, maar toch zit achter de oprichting van de SWOL een veel langer verhaal dan alleen een simpele reactie op de actie van Den Uyl. Maastricht had al veel langer universitaire ambities. Koning Willem I had de stad begin vorige eeuw bijna een universiteit geschonken, maar tenslotte verkoos hij om politieke redenen toch Luik voor de vestiging van een nieuwe rijksuniversiteit.

Meer dan honderd jaar later, toen een grote groei van de studentenaantallen werd voorspeld, probeerde Maastricht het nog eens. De regering had in 1957 twee commissies (de commissie-Piekaar en de commissie-Neher) het land in gestuurd om geschikte plekken te zoeken voor uitbreiding van het universitaire bestel. Maastricht stelde zich kandidaat, maar wilde verder niet onbescheiden zijn in het for-

muleren van zijn wensen: als er maar een beperkt aantal goedkope faculteiten en een gedeeltelijke opleiding (tot de propaedeutische of het kandidaats) zou komen, zou de Limburgse kinderhand al zijn gevuld. Dat plan mislukte grandioos. In 1959 kwamen de commissies-Piekaar en Neher met het advies om in Twente een nieuwe Technische Hogeschool te bouwen en de rest van de groei op te vangen door uitbreiding van de bestaande universiteiten. De Maastrichtse plannen hadden geen schijn van kans gemaakt. Ten eerste voelde 'Nijmegen' er niet veel voor een 'toeleveringsbedrijf' in Maastricht te openen, ten tweede was in 1956 al een Technische Hogeschool aan Zuid-Nederland (Eindhoven) vergeven en ten derde stond de katholieke signatuur, waarvoor in het Maastrichtse plan was gekozen, de haalbaarheid grandioos in de weg. De Limburgse KVP die het absoluut voor het zeggen had in eigen huis, had er geen rekening mee gehouden dat landelijk gezien de KVP helemaal niet alleen zijn wil kon opleggen.

De nieuwe commissaris der koningin in Limburg, mr. dr. Ch. van Rooy, bleef niet lang bij de pakken neerzitten. Hij had van de vorige ervaring geleerd. Als er geknokt moest worden voor een universiteit, dan zou er geknokt worden voor een rijksuniversiteit met een volledig studieprogramma.

Als Limburg ooit een kans wilde maken, moest de hele provincie achter het plan staan en niet alleen de KVP. Als belangrijkste argument zou niet langer de emancipatie van het katholieke volksdeel

worden gehanteerd, maar de versterking van de infrastructuur van de provincie, die - zo was al lang voor de rede van Den Uyl duidelijk geworden - de mijnindustrie als pijler zou verliezen. Bovendien voelde Van Rooy aankomen dat Limburg ook voor andere politieke partijen interessant begon te worden. Een universiteit zou belangrijk 'voer voor politici' kunnen worden in de strijd om de gunst van de kiezer.

Gesloten front

Het comité dat Van Rooy al in 1964 bij elkaar zocht, bestreek de bijna volledige maatschappelijke organisatie in de provincie, van vakbond tot clerus en van KVP tot 'gemandamenteerde' PvdA. Iedereen die geacht werd politieke invloed te kunnen uitoefenen, werd ingeschakeld. „Onze strategie was enerzijds in Limburg een gesloten front te smeden, anderzijds om naar het nationale beleid toe onze claim principieel te stellen als een zaak van verdelende rechtvaardigheid, zonder ons vroegtijdig te laten vastpinnen op één specifiek project,” schrijft de secretaris van het eerste uur van de SWOL, drs. W. Toonen in de bundel... Maar ir. W. Loop, die kort na de oprichting van de SWOL werd benoemd tot adjunct-secretaris en die Toonen later als secretaris heeft opgevolgd, herinnert zich dat er toch al gesproken werd over „goedkope studierichtingen als rechten, psychologie en letteren, maar vooral geen dure richtingen als medicijnen of bèta-faculteiten.” En er waren Groot-Limburgse plannen om samen met de Belgische bureaus en zelfs met Luxem-

burgse bondgenoten een universitaire instelling op te richten. Daarbij was onder meer de rector van het Europacollege in Brugge, prof. Brugmans, betrokken.

Achtste medische faculteit

Binnen de kortste keren werd de SWOL een heel specifiek project in de schoot geworpen. Minister Diepenhorst bevestigde in 1966 de mening van velen, dat er in de naaste toekomst een tekort aan artsen dreigde te ontstaan. De zeven faculteiten, die ons land telde, konden hun capaciteit niet blijven uitbreiden, omdat zij een gelimiteerd aantal 'opleidingsbedden' hadden. Dus moest er een achtste faculteit bijkomen en misschien wel een negende en een tiende.

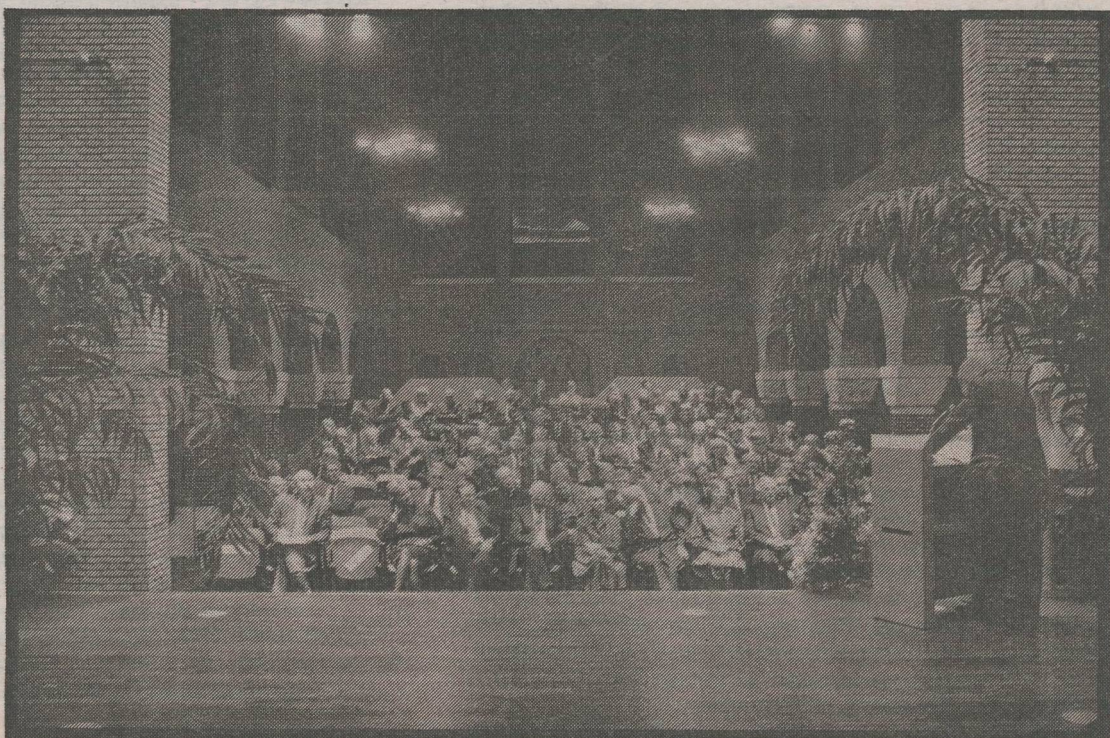
De SWOL (lees: Limburg) stelde onmiddellijk de kandidatuur van Maastricht. Maar er waren meer gegadigden die een buitengewone belangstelling hadden voor deze vette kluit. De beslissing van Diepenhorst om de komst van een achtste medische faculteit voor te bereiden was nog geen week oud of ook Twente, Eindhoven en Tilburg hadden per ijlbode een brief bij de minister laten bezorgen waarin zij vurig betoogden dat zij en niemand anders in aanmerking kwamen als vestigingsplaats. Om een afgewogen keuze te kunnen maken stelde de minister de commissie-Van Walsum in, die moest onderzoeken welke behoefte er was aan nieuwe medische opleidingen en welke aanbiedingen van de vier kandidaten de beste waren. De eerste bevinding van de commissie was dat er zeker geen negende, laat staan geen tiende faculteit nodig was. Het viel zelfs te betwijfelen of er wel een achtste nodig was. Vooral prof. dr. A. Querido, de stichter van de Rotterdamse medische faculteit, trok die noodzaak in twijfel. „Dat was voor ons des te meer een reden om op die achtste faculteit te mikken,” zegt Loop, „ook al wisten we dat er een groot nadeel zat aan onze kandidatuur. De andere kandidaten hadden namelijk al een universiteit en omdat van tevoren was uitgemaakt dat er geen medische hogeschool zoals in Rotterdam zou worden opgericht, betekende dat in feite dat Maastricht een hele universiteit moest krijgen, als de keuze op ons zou vallen.”

Mobilisatie

Volgens Loop, die zoals veel Limburgers van zijn generatie in Aken heeft gestudeerd, was het niet eenvoudig de Limburgse bevolking te mobiliseren voor de strijd om de medische faculteit. Pas toen de SWOL dankzij een financieel akkoord met de gemeente Maastricht in staat werd gesteld een terrein van veertig hectare in het Ambyerveld (waar nu Vijverdal staat) te kopen, begon er iets te leven. Er werd een 'steentjesactie' georganiseerd, middelbare scholen werden 'bewerkt' en de burgemeester van Sittard liet alle poststukken voorzien van het stempel „Heel Limburg bepleit, Maastricht een universiteit”. Loop: „We moesten de indruk wekken dat heel de provincie die universiteit wenste. Ik ging in die tijd wel eens kijken hoe de andere kandidaten het deden. Tilburg en Eindhoven hadden de mond vol van samenwerking, maar in feite waren het toch rivalen. Alleen Twente en Maastricht maakten de indruk die faculteit echt te willen binnenhalen.”

Toen de commissie-Van Walsum tijdens haar tournee langs de kandidaten Maastricht aandeed, had Maastricht de moeilijke kwestie van de ziekenhuisbedden

Weldoeners en begunstigers in de aula bij de viering van 25 jaar SWOL (foto Franco Gori)

SWOL

vervolg van pagina 9

rond: de specialisten van Annadal hadden zich bereid verklaard hun ziekenhuis om te vormen tot een academisch ziekenhuis, terwijl ook Sittard en vooral Heerlen hun medewerking hadden toegezegd om te komen tot voldoende capaciteit voor een medische opleiding.

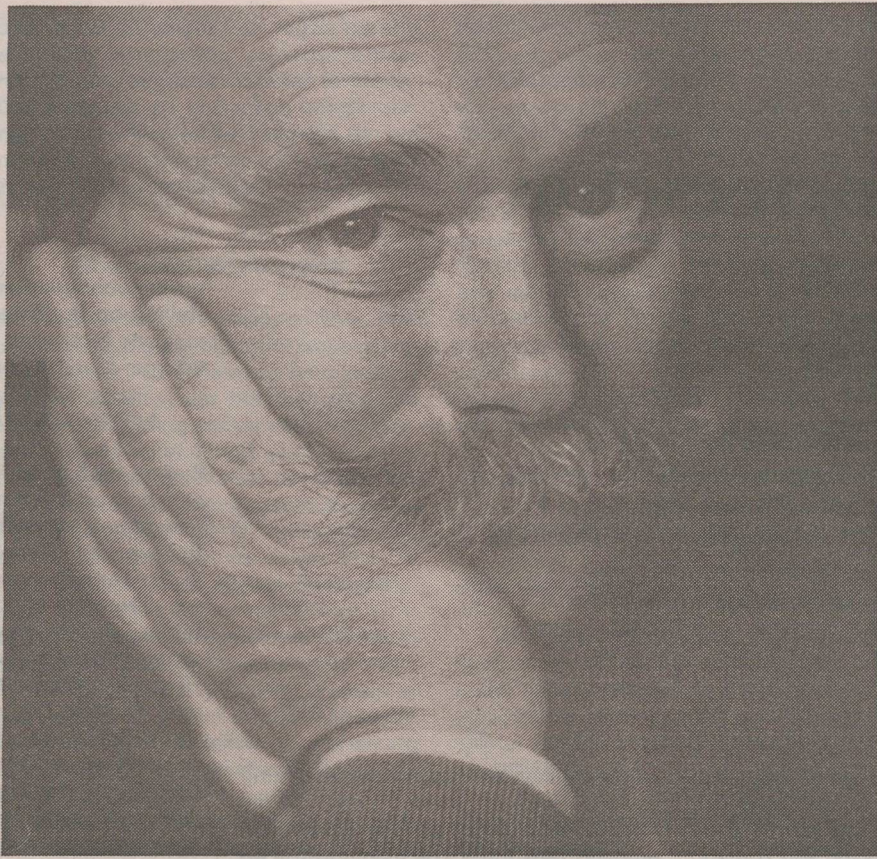
Toen de commissie-Van Walsum in 1969 haar bevindingen publiceerde, bleek er geen eensgezind advies over de beste vestigingsplaats mogelijk te zijn. Zelfs over de vraag of er een achtste faculteit moest komen, waren de leden van de commissie het niet eens.

Troonrede

Minister Veringa, de opvolger van Diepenhorst, moest het dus zelf uitzoeken. Hij kreeg nog eens een smeekbede met 300.000 handtekeningen uit Limburg onder zijn neus gedrukt en misschien heeft zijn broer, die als gewestelijk voorzitter van de KVP zitting had in het dagelijks bestuur van de SWOL, hem ook iets ingefluisterd. Bij het naderen van de troonrede in 1969 werd het duidelijk dat Maastricht zeer hoge ogen gooide. Maar op het laatste moment dreigde er toch een kink in de kabel te komen. Vlak voor de derde dinsdag van september kregen het provinciebestuur en het bestuur van de SWOL een zeer vertrouwelijke vraag van de minister te beantwoorden: Wat zou Limburg ervan denken als de achtste medische faculteit werd ingeruild voor meerdere gamma-faculteiten? Waarom Veringa precies die vraag stelde, is volgens Toonen in zijn bijdrage aan de ... bundel altijd onduidelijk gebleven. Waarschijnlijk wilde hij in de ministerraad een alternatief achter de hand houden voor het geval dat de ministerraad op het laatste moment de komst van een achtste medische faculteit van de hand wees. Het antwoord op zijn vraag was in ieder geval negatief: Limburg wilde een medische faculteit en anders niets. „Wie 'de achtste' kreeg, kreeg op termijn een universiteit; met de maatschappijwetenschappen werden we voor onafzienbare tijd het kleine broertje van Tilburg,” schrijft Toonen. Niet lang daarna luidden in heel Maastricht de klokken en konden de fanfares de straat op: de koningin had in de troonrede gezegd dat Maastricht een medische faculteit kreeg als begin van een universiteit.

Drempels opruimen

De SWOL leek met dat besluit zijn doel te hebben bereikt en dus vier jaar na de oprichtingsvergadering overbodig te zijn geworden. Het initiatief voor de opbouw van de universiteit werd overgenomen door de Voorbereidingscommissie onder leiding van dr. J. Tans, die nog later het eerste college van bestuur zou voorzitten. Volgens het SWOL-bestuur, dat volgens de statuten wordt voorgezeten door de commissaris van de koningin, waren er echter nog voldoende redenen om de stichting te laten voortbestaan: „We waren geen partner meer, maar we hebben hebben gezegd: we blijven bestaan om de drempels uit de weg te helpen ruimen. Zo konden wij een optie nemen op het Jezuïetenklooster in de Tongersestraat om te voorkomen dat het in andere handen zou vallen. We verkochten het Ambyerveld aan de gemeente en met de acht ton die we met een actie onder de bevolking als startkapitaal hadden opgehaald, konden we een terrein van

SWOL-secretaris ir. W. Loop: „Kremers zei wel eens: wij hebben gevochten voor de universiteit, nu moeten jullie er ook iets van maken.” (foto Franco Gori)

vijftig hectare op Randwyck financieren.” Maar ook aan die rol kwam een einde, toen de universiteit na enige jaren van wankelen stevig genoeg op eigen benen stond. Loop: „Toen hebben we ons beraaden over de vraag welke rol wij nog te spelen hadden. Daaruit is als antwoord naar voren gekomen dat wij als een trait d'union zouden fungeren tussen de universiteit en de bevolking. Alle universiteiten hebben wel een soort universiteitsfonds, dat gevuld wordt door vrienden en afgestudeerden. Naar gelang de kas gevuld is, kan dat fonds de universiteit helpen dingen te doen, die anders niet mogelijk zouden zijn. Wij wilden voorkomen dat de universiteit in een nadelige positie ten opzichte van andere instellingen zou raken, omdat zij geen universiteitsfonds heeft. Op sommige plaatsen, zoals in Nijmegen of Leiden, zijn dat zeer belangrijke fondsen met vermogens van twintig of dertig miljoen gulden. Wij hebben een eigen vermogen van zeven miljoen, verkregen uit schenkingen van het bedrijfsleven of particulieren en subsidies van de provincie en gemeenten. Van de rente op dat vermogen en jaarlijkse bijdragen kunnen wij nu zes bijzondere leerstoelen zelf betalen. Bij andere leerstoelen treden we wel eens als bemiddelaar op. En als een student of medewerker een stage in het buitenland wil lopen of een belangrijk congres wil bijwonen, kunnen wij ook een handje helpen.” Dit jaar besteedt de SWOL drie ton aan de bijzondere leerstoelen en bijna twee ton aan diverse activiteiten voor medewerkers en studenten. Hoe vreemd het ook klinkt, de commissie Bestedingen (voor de helft uit SWOL-mensen en voor de helft uit universiteitvertegenwoordigers samengesteld) heeft er jarenlang moeite voor moeten doen om van haar geld af te komen. De middelen die zij voor subsidies ter beschikking stelde, vonden onvoldoende afnemers. Daar is de laatste jaren verandering in gekomen. Het aantal aanvragen voor een financiële bijdrage is enorm toegenomen, zodat veel verzoeken moeten worden afgewezen.

Ordinaire geldschietster?

Tot de zeven leerstoelen die nu uit het fonds worden betaald, behoren die van de hoogleraren Kusters (literatuur), Spruit (rechtsgeschiedenis), Hudson (psycholinguïstiek) en een deel van de stoel van G. Hofstede (Internationaal Management). Het geld voor de leerstoelen is echter niet

alleen gebruikt om hoogleraren naar de universiteit te halen, waarvoor in het normale leerstoelenbeleid geen plaats is. Het kapitaal is ook wel eens ingezet om interne problemen van de universiteit op te lossen. Wat bijvoorbeeld te denken van de hoofddocent die alleen in een faculteitsbestuur wil plaatsnemen als hij tot hoogleraar wordt benoemd? Op dat moment is er in de faculteit geen passende plaats vrij voor een hoogleraar, dus wordt de SWOL ingeschakeld om hem tijdelijk een SWOL-leerstoel te geven, totdat er een gewone plaats vrijkomt. Is secretaris Loop niet bang dat de SWOL aan het verworden is tot een club van ordinaire geldschietsters? „Dat gevaar hebben we inderdaad onderkend. We vinden zelf ook dat we aan een heroriëntering van de SWOL toe zijn. Ik denk dat we meer op de speerpunten van de universiteit moeten letten, bijvoorbeeld op internationalisering, cultuur- en wetenschapsstudies of technologische ontwikkeling. Als we daar nieuwe ontwikkelingen kunnen voorfinancieren, spelen we een belangrijke rol bij het stimuleren van de universiteit. Maar het kan niet zo zijn dat wij een heel eigen beleid gaan voeren, omdat wij vinden dat de universiteit die of die kant uit moet.”

Voorwaarden

Is de SWOL dan nooit in de verleiding gekomen om voorwaarden te stellen aan haar financiële hulp? „Nee,” verzekert Loop, „We hebben altijd een harmonieus overleg gehad. Als er een hoogleraar taalkunde moet komen en de universiteit wil daarvoor een Amerikaan, dan gaan wij niet zeggen: nee, daar moet een Limburger komen om het dialect te verdedigen.” Even later geeft hij toch toe dat de dit jaar vertrokken gouverneur Kremers zijn functie bij de SWOL toch wel eens gebruikte om de universiteit achter de broek te zitten: „Kremers heeft wel eens uitspraken gedaan om de universiteit duidelijk te maken hoeveel belang de regio aan haar hecht: er is gevochten om de universiteit te krijgen, dan heeft de universiteit ook de plicht er iets van te maken. Daarbij willen wij zoveel mogelijk helpen, maar we mengen ons nooit in interne discussies. We hebben geen enkele ambitie om op de stoel van het bestuur te gaan zitten. De SWOL is geen club van deskundigen, maar een supportersgroep, die graag ziet dat de universiteit een belangrijke rol speelt.”

Jacques Herraets

Straks eigen CAO afsluiten?

Universiteiten willen eigen werkgeversvereniging

De universiteiten gaan snel een werkgeversvereniging vormen. Over dat principe zijn alle universiteitsbesturen het op dit moment eens. Over zaken als flexibele beloning, arbeidsduurverkortingen of reiskostenvergoedingen kunnen ze dan als collectief onderhandelen met de vakbonden of het ministerie. De standpunten van de club zouden bindend moeten zijn voor alle universiteiten. Juist daarover woedt echter nog een discussie.

De huidige Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) is formeel slechts een overlegforum, zonder eigen macht of bevoegdheden. Voordat de vereniging spreekt, moeten alle leden zich daarachter hebben gesteld. Voor onderhandelingen over arbeidsvoorwaarden is een zo losse constructie niet slagvaardig genoeg. Ook de VSNU is zich daarvan bewust. En nu minister Ritzen het overleg met de bonden voor een groot deel in handen van de universiteiten wil leggen, is de noodzaak van hechtere samenwerking actueel geworden.

Een van de aanleidingen is volgens VSNU-bestuurder drs. J.K. Gevers het concept voor een eigen rechtspositiereglement voor het wetenschappelijk onderwijs. Dat RRWO wordt, vergeleken met het algemeen ambtenarenreglement volgens hem „een buitengewoon aardig stuk”, dat meer ruimte biedt voor een op de universiteiten toegesneden personeelsbeleid. Het gaat bijvoorbeeld om flexibele beloning en ruimere mogelijkheden voor tijdelijke aanstelling (aio's en fellows).

Ook op andere fronten groeit de vrijheid. De universiteiten kunnen nog wel geen eigen CAO sluiten. Maar wel kunnen ze onderhandelen over zaken als reiskostenvergoeding en kinderopvang, speciale invulling van de arbeidsduurverkortingen of spelregels voor inschaling van personeelscategorieën.

Gevers, zelf collegevoorzitter van de Universiteit van Amsterdam: „Die ruimte kan je in plaatselijke onderhandelingen per universiteit invullen, maar dat is niet altijd verstandig. De ambitie van de colleges is, om een aantal van deze dingen gezamenlijk voor het gehele WO te regelen. Want het zou dwaas zijn om met elkaar te gaan concurreren.”

Na enige maanden voorbereiding is nu vorige week in het overleg tussen de personeelsspecialisten van de universiteitsbesturen een rapport goedgekeurd dat enkele stappen naar een werkgeversvereniging aangeeft. Die vereniging zou met de vakbonden een 'bedrijfstakoverleg' moeten organiseren. Over de precieze plaats en werkwijze van de werkgeversvereniging moeten de universiteitsbesturen echter nog verder praten.

Gevers legt uit: „Een werkgeversvereniging heeft alleen zin, als hij snel besluiten kan nemen. Bovendien moeten die besluiten in zekere mate bindend zijn voor alle leden. Beide punten zijn nieuw voor de universiteiten.” In het bestuurlijk overleg van de VSNU start daarom komende vrijdag de discussie over spelregels voor meerderheidsbesluiten (in plaats van de huidige unanimiteit) en voor de bindendheid daarvan. Gevers rekent erop, dat dit debat niet in een keer wordt afgerond.

Formeel zal de werkgeversvereniging in het begin waarschijnlijk los van de VSNU worden opgericht, zodat deze nog het eigen karakter van een 'overlegplatform' kan behouden. Toch zal de nieuwe club - met een zekere macht over de afzonderlijke leden - zijn uitstraling niet missen. Gevers, nogmaals: „Dit kan maatgevend worden voor hoe de universiteiten in de toekomst meer in het algemeen met elkaar omgaan.”

HOP/Frank Steenkamp

Wetenschappelijk personeel staan 'ideologische ontsmetting' en ontslagen te wachten

Oostduitse universiteiten naderen 'Stunde Null'

De Oostduitse universiteiten en hogescholen liggen in de vuurlinie: voor het einde van het jaar moeten de vijf Oostduitse 'Länder' beslissen welke faculteiten en vakgroepen blijven bestaan en welke definitief de deuren moeten sluiten. Met name de door de SED-ideologie aangevreten sociaal-wetenschappelijke faculteiten vrezen voor hun voortbestaan. Ze houden er in vergelijking met hun Westduitse zusterinstellingen te veel medewerkers op na en hebben zich in het verleden al te uitbundig met het reëel existierende socialisme geïdentificeerd, oordelen met name West Duitsers. 'Dat ze zich met hun eigen zaken bemoeien', vinden de nieuwbakken Bundesbürger uit het oosten. 'Abwicklung' aan het Oostduitse intellectuele front.

In het Einigungsvertrag, het eenwordingsverdrag tussen de DDR en de BRD stond het al: de regeringen van de vijf nieuwe Länder in Berlijn moeten voor 31 december van dit jaar beslissen wat er verder met de wetenschappelijke erfenis van de DDR gaat gebeuren. Vast staat dat complete instituten, instellingen en vakgroepen opgedoekt zullen worden. De krap bij kas zittende Länder, die voor de financiering van de wetenschappelijke instellingen opdraaien, is er veel aan gelegen alle overbodige financiële ballast overboord te gooien. De regering van Thüringen, bijvoorbeeld, heeft al besloten om het wetenschappelijke bos rigoreus uit te dunnen: vanaf 1991 worden alle universitaire vakken nog maar telkens aan één instelling in de nieuwe bondsstaat onderwezen. In het zuiden, in de 'Vrijstaat Saksen', heeft de regering de sluiting van een aantal instituten en hogescholen aangekondigd en in Brandenburg kregen de medewerkers van de gerenommeerde hogeschool van Babelsberg bij Potsdam te horen dat ze

zich bij het aanzwellende leger Oostduitse werklozen kunnen voegen. In Mecklenburg-Vorpommern, in het uiterste noorden van de voormalige DDR, ontvouwde de regering plannen om twee van de zes hogescholen in de deelstaat te sluiten, maar trok de in het geniep uitgebroede plannen na hevige studentenprotesten voorlopig in. In Berlijn, tenslotte, werd direct na de eenwording al de oplossing van de Academie voor Wetenschappen, waar 18.000 mensen hun brood verdienen, bekend gemaakt. Veel wetenschappers van andere instellingen hangt hetzelfde lot boven het hoofd. Bovendien gaan commissies van de Westduitse 'Wetenschapsraad' in de loop van 1991 de Oostduitse instellingen kritisch op hun wetenschappelijke kwaliteit beoordelen. De verwachting is dat dan een aantal instituten en vakgroepen omwille van hun gebrekkige kwaliteit alsnog hun deuren kunnen sluiten. Als alles 'volgens plan' verloopt beschikken de oostelijke Länder over anderhalf jaar over een sterk uitgedunde,

De Humboldt-universiteit in Berlijn (foto Jean Dohmen)

hopelijk 'konkurrenzfähige', maar toch vooral ook gezuiverde wetenschap. Doel van de ingrepen is namelijk tegelijkertijd de rekening te presenteren aan die wetenschappers die zich in het verleden te zeer met het oude regime hebben compromitteerd. In de 'ehemalige DDR' zorgen de maatregelen voor sociale onrust en onzekerheid onder wetenschappers en studenten. 'Nu sociale onzekerheid en, god weet, straks de sociale zekerheid'.

Besmet

In het verenigde Berlijn is de toch al verwarrende situatie extra gecompliceerd: De maatregelen, die in elke bondsstaat door de deelstaatregering worden genomen, worden in 'Großberlin' door het stadspaleis, de Senaat, genomen. Die wordt door Westberlijners gedomineerd. Bij veel Oostberlijnsen intellectuelen is die gang van zaken in het verkeerde keelgat geschoten: Het zijn nu vooral Westberlijners (lees: géén ex-DDR-burgers) die over de toekomst van de historische Oostberlijnsen Humboldt-Universiteit en haar medewerkers beslissen. Oostberlijnsen vrezen dat de Senaat expansieingen van de kwalitatief betere Westberlijnsen 'Freie Universität' en 'Technische Universität' zal ondersteunen.

Vanuit het Berlijns raadhuys in Schöneberg wordt dat bestreden. De Humboldt zal wat hen betreft ook in de toekomst als zelfstandige universiteit naast de andere twee Berlijnsen 'Uni's' blijven bestaan. Wel wordt vanuit de Senaat forse kritiek geleverd op het tempo waarin de Oostberlijnsen hun universiteit zuiveren van SED-elementen en hun structuur vernieuwen. Senator (Berlijns minister) van onderwijs, Barbara Riedmüller (SPD), is van mening dat bij het vernieuwings- en zuiveringsproces niet met de 'noodzakelijke hardheid' te werk wordt gegaan. Bij de ideologisch het meest besmette faculteiten, de sociaal- en geesteswetenschappelijke, zijn vrijwel alle medewerkers op hun post gebleven. Een enkeling is een jaar met verlof gestuurd, vaak zijn alleen de decanen en vakgroepvoorzitters vervangen. Riedmüller heeft daarom besloten alle medewerkers van de economische, juridische, filosofische, cultuurwetenschappelijke en geschiedkundige faculteiten een in tijdsduur beperkt contract te geven. Na afloop

van die termijn wordt bekeken wiens contract verder verlengd wordt, waarbij naast de wetenschappelijke prestaties toch vooral ook het verleden van de betrokkenen onder de loupe wordt genomen.

Riedmüller is van mening dat met name de medewerkers bij deze faculteiten 'nauwelijks in staat zijn om voor nieuwe wetenschappelijke taken te worden ingezet'. Vice-rector Zschunke (zeg: Tsjoenke) van de Humboldt is het daar niet mee eens: „Tachtig procent van de medewerkers was hier lid van de SED, maar het gaat naar mijn smaak te ver om te stellen dat die mensen niet in staat zijn om zich aan te passen. Niet iedereen die lid was van die partij is daar zodanig door besmet geraakt dat verder werken niet mogelijk is. Ik denk wel dat die mensen, die zich heel sterk met de ideologie hebben geïdentificeerd en in het verleden zeer actief zijn geweest nu niet meer kunnen functioneren.“

De rector van de Humboldt, Fink, een bevolgen theoloog die in november 1989 tijdens een demonstratie tegen het regime behoorlijk door de 'Staatssicherheit' werd toegetakeld, is niet te spreken over het optreden van de (West-)Berlijnsen Senaat. De mening dat de Oostberlijnsen niet genoeg ijver aan de dag leggen bij het zuiveren van hun universiteit deelt hij niet: „Wij waren bezig op onze eigen manier met ons verleden om te gaan, en nu komt daar opeens de Senaat, komen er West Duitsers, die ons willen gaan leren hoe wij ons verleden moeten 'bewältigen'. Dat accepteer ik niet. Dit is ons verleden. Als we al gemeenschappelijk iets willen verwerken, dan stel ik voor dat we dan eindelijk dat stuk uit ons verleden gaan 'bewältigen' dat we gemeenschappelijk hebben, namelijk dat van 1933 tot en met 1945. Dat is door geen van beiden gedaan.“ De kans dat het Fink en 'zijn' Humboldt lukt het naderende onheil af te wenden wordt overigens klein geacht.

Maar niet alleen 'besmette' medewerkers zullen het veld moeten ruimen. De Humboldt heeft 20.000 studenten en enkele duizenden wetenschappelijke medewerkers. Te veel, naar Westduitse maatstaven. De verwachting is daarom dat ook in andere dan de sociaal- en geesteswetenschappelijke faculteiten de nodige ontslagen gaan vallen. Onder andere daarom zijn uit medewerkers, studenten en externe des-

'Die Klausur'

In ons Studentenheim in Oost-Berlijn is ook een huiskroeg, een 'Klausur'. De tuinbouwers uit onze flat laten zich daar drie of vier keer in de week vollopen, 'zu Billigpreisen'. Het voornamelijk mannelijke publiek van de Klausur draagt allemaal dezelfde uniforme vrijetijdskleding: slippers, strakke T-shirts, tweedags-snorretjes en hoog opgetrokken trainingsbroeken waarin alle geslachtswaarschuwingen afgetekend zichtbaar zijn, ongeveer zoals bij bavariënmannelijkes.

Zolang er bier is, drinken ze bier. Anderhalve mark kost het vergeten van de Berlijnsen werkelijkheid per fles. Als er geen bier meer is, schakelen ze over op DDR-cola, 'Spreequell' - wie de Spree ooit door Berlijn heeft zien schuimen, begrijpt dat het hier om een van die ranzige SED-imitatieproducten gaat - met een 'Schuss wodka'. Niet te zuipen, maar je wordt er rap zat van. En voor het geval de stugge raudauers ook de wodka op krijgen, is er nog het unisex-smakende 'Braun', een soort brandewijn, die gemengd met nep-cola in een verhouding van 1 : 1 hard afreken met de laatste flarden realiteitszin die de Gärtner na een dagje bloemkoolwieden nog rest. ('Hee du, Otto, in zehn Jahre fahr ick in een jrosser Mercedes, gloob mir!'). Hallucinerend over sneeuw witte prei en manshoge tomaten zitten de aangeschoten boys dan lachend aan tafel (Hä, hä, hä).

Zo rond een uur of één wordt de sfeer dan plotseling geladen wanneer blijkt dat een aantal Gärtnerinnen de Klausur zijn binnengedrongen. Bronstige mannetjes paraderen dan, met hun trainingsbroek strak opgetrokken aan de wijfjes voorbij, maken een praatje, (Hee du, Hannelore, du hast schöne Tomaten du, weeste dett?) en gaan dan, na op de wc hun terrein te hebben afgebakend, terug naar hun stek. Het leven is nog ongecompliceerd in de Dolgenseestrasse in Berlijn.

Jean Dohmen

Vervolg op pagina 12

Berlijn

vervolg van pagina 11

kundigen samengestelde commissies in het leven geroepen die plannen moeten uitwerken voor het verdere personele beleid aan de Humboldt.

De vergaande ingrepen aan de Humboldt moeten er uiteindelijk toe leiden dat de Humboldt weer een 'gezonde' universiteit wordt die zich kan meten met Westduitse universiteiten. Nu is dat zeker niet het geval. Zschunke daarover: „De prestaties waren in het verleden over het algemeen niet best, al waren er uitzonderingen, zoals bij medicijnen waar we mooie dingen hebben bereikt. Maar over het algemeen valt het tegen. We zijn nu midden in een 'opbreekperiode' waarin veel overhoop gehaald is wordt. We moeten de schade van minstens dertig jaar socialisme opruimen.“

De afgelopen decennia had de 'rode bourgeoisie', zoals het regime van Honecker spottend wordt genoemd, weinig geld over voor de wetenschap. De in de loop der jaren opgelopen schade is op veel terreinen voelbaar. De laboratoria waren slecht uitgerust, de bibliotheken onderkomen, computers waren nauwelijks voorhanden, het ontbrak consequent aan publicatiemogelijkheden en tenslotte waren ook de mogelijkheden om met wetenschappers uit het buitenland in contact te komen gering. Zschunke: „Er bestond aan elke Oostduitse universiteit een zogenaamd 'Reisekader', een selecte groep die vrijwel alle buitenlandse reizen mochten maken. Niet-SED-leden of passieve leden maakten nauwelijks kans om naar het buitenland te kunnen gaan. De zo noodzakelijke con-

tacten met het buitenland kwamen zo niet ten goede aan hen die dat op grond van hun wetenschappelijke prestaties verdienden maar aan hen die kwispelend van hun hondentrouw aan de Partij blij gaven.“

duitse universiteiten aan te kunnen moet er nog veel veranderen. Daar is veel geld voor nodig. Naast geld van de Berlijnse Senaat wordt de universiteit ook door het Westduitse bedrijfsleven financieel gesteund. Ook tal van Westduitse universitei-

se collega's verzorgt de eerstkomende tijd de colleges. Verder is onze bibliotheek hopeloos verouderd. Voorlopig ontbreekt het ons ook aan het geld om meer dan een basishoeveelheid Westduitse boeken in te kopen.“

De mensa van Humboldt

lets vergelijkbaars gold voor de studenten: wie wilde studeren moest lid van de FDJ, de communistische jongerenbeweging, zijn, een eis die het afgelopen jaar geschrapt werd. Voor jongens kwam daar nog bij dat de dienstplicht bij de Nationale Volksarmee (het Oostduitse leger) voltooid verleden tijd moest zijn. Om straks de concurrentie met de West-

ten bieden hulp aan de Oostduitse collega's. Vooral de wetenschappelijke hulp vanuit het westen kunnen de Oost Duitsers goed gebruiken. Aan vrijwel alle Oostduitse wetenschappelijke instellingen zijn diverse Westduitse gasthoogleraren actief. Zschunke: „Maar we moeten niet vergeten dat die wetenschappelijke hulp vanuit het westen niet kan blijven duren. Ze zullen ons tot een zeker punt helpen, daarna moeten we het zelf doen.“

De economische faculteit heeft voorlopig alvast niet te klagen over helpende handen vanuit de 'Altländer'. Een computergigant bleek bereid de in technisch opzicht zietogende faculteit wat moderner te doen ogen. Verder zijn vijftig van de honderdveertig medewerkers aan de economische faculteit uit het westen afkomstig. Decaan Kolloch: „Onze mensen zijn opgeleid in een compleet ander systeem. In de 'freie Marktwirtschaft' waren ze niet thuis. Datzelfde probleem hebben we met onze bibliotheek: die was toegesneden op een geleide economie. Daar kom je nu niet zo ver meer mee.“ Dezelfde problemen ondervinden ook de juristen aan den lijve. Vice-Decaan Wandtke van de juridische faculteit: „Ons rechtssysteem was op essentiële punten anders. Met name voor jonge collega's levert dat veel problemen op. Veel van de stof die ze moeten bestuderen is voor hen even nieuw als voor onze studenten. Gelukkig hebben we steun uit het westen gekregen. Een handvol wester-

Voor de studenten aan de Humboldt is er in een jaar tijd veel veranderd. Om te beginnen zijn de verplichte nummers van vroeger afgeschaft: de 'Rote Woche', een week verplicht marxisme-lenisme voor alle studenten is direct na de 'Wende' in november 1989 geschrapt. De aanwezigheidsplicht bij colleges is afgeschaft en sinds november van het vorig jaar participeren de studenten ook actief aan het bestuur van de Alma Mater. Vroeger kon dat alleen via de afdelingsleiders van de FDJ aan de Humboldt die met de 'Kreisleitung' van de SED-afdeling van de Humboldt en het bestuur van de universiteit mee mochten vergaderden. Verder is een jaar geleden ook de gehate Stasi van de universiteit verjaagd. De voormalige Stasicentrale in de Humboldt fungeert nu als onderkomen voor de studentenvertegenwoordigers. Tenslotte verschijnt sinds een jaar ook een onafhankelijke studentenkrant aan de universiteit. Maar met het verdwijnen van Honecker en zijn Politburo zijn ook de zekerheden van vroeger verdwenen. Kreeg iedere student vroeger gegarandeerd een baan, nu moeten de vers-afgestudeerden gewoon de boer op met hun diploma. Veel studenten hebben het daarbij behoorlijk moeilijk: alhoewel hun diploma's in formele zin gelijkgesteld zijn aan die van hun westelijke collega's, worden die laatste vaak hoger gewaardeerd.

Jean Dohmen

'Herr Professor'

'Ja also, ich war auch in der Partei, da bin ich ehrlich drin.'
Professor Johannes K. (burgerlijk recht) van de Humboldt Universiteit komt er eerlijk voor uit. 'Ruim vijftenzeventig procent van mijn collega's was partijlid. Die SED-kaart was ergens gewoon noodzakelijk om hogerop te komen. En eerlijk gezegd stond ik ook - tot voor een jaar of twee - achter ons systeem. Ik geloofde in onze idealen.'

Als jongetje van een jaar of zeven droomde de kleine Johannes ervan om pastoor te worden., zoals het de jongste zoon uit een katholieke boerenfamilie uit het zuiden van Thüringen betaamde in die jaren. 'Maar ja, m'n vriendjes die bij de FDJ waren, hebben we daarvan weerhouden. Ik heb toen voor een blauwe blouse in plaats van een priesterboord gekozen.'

Daarna ging het allemaal snel met Johannes. Hij werd SED-lid, actief SED-lid zelfs, ging rechten studeren, trouwde met een gelijkgezinde vrouw en promoveerde een paar jaar daarna aan de Humboldt-universiteit tot doctor in het recht. 'Na ja, op een goede dag ben ik toen professor geworden. Interessant werk, aardig betaald, leuke collega's, nee, het beviel me wel, en trouwens nu ook nog.'

Toch begon Johannes op een kwade dag te twijfelen aan het regime waar hij zijn vertrouwen in had geïnvesteerd. 'Zo'n twee jaar geleden was ik op een congres voor juristen in Moskou. Ik heb daar veel met collega's gesproken. Ook over de oorlog. Ik ben langzaam van mijn geloof af gaan vallen toen ik hoorde dat zeker de helft van de Russische doden in de Tweede Wereldoorlog door eigen manschappen was vermoord om politieke redenen. Nog meer schrok ik toen ik enkele maanden later uit echt betrouwbare bron hoorde dat dezelfde concentratiekampen waarin Hitler duizenden mensen heeft laten ombrengen door onze eigen mensen zijn gebruikt, met alles erop en eraan, om tegenstanders van het regime uit de weg te ruimen. Nee, dat is te afschuwelijk voor woorden.'

Is Johannes nu geen communist meer? 'Nou nee, dat ook weer niet, ik geloof nog steeds in de idealen van het communisme, daar is niets kwaads mee aan de hand. Ze zijn alleen nog nooit ten uitvoer gebracht en eerlijk gezegd ben ik me ook gaan afvragen of dat überhaupt wel mogelijk is. Eigenlijk heel triest allemaal.' Johannes, volgens studenten toch een van de redelijkste en minst geïndoctrineerde profs van de Humboldt, moet er nog aan wennen. 'Het is allemaal zo snel gegaan. Nog geen jaar na de 'Wende' zijn we opgeslokt door de BRD. Zo ver ben ik nog niet.'

Jean Dohmen

Bouillonstraat 12
6211 LH Maastricht
tel. 043-887015
fax 043-257312

ACADEMISCHE
BOEKHANDEL
MAASTRICHT

Geopend:
ma. t/m vr.
9.00-18.00

za.
10.00-17.00

De Academische Boekhandel Maastricht is speciaal afgestemd op de wensen van academici. Naast de verplichte en aanbevolen titels voor studenten in de disciplines Rechten, Economie, Geneeskunde en Gezondheidwetenschappen, is er een uitgebreide voorraad recent verschenen vakliteratuur op deze gebieden.

Geert Hofstede vaart van Chongqing naar Wuhan

Met boot nummer 59 over de lange rivier

De rivier die ik op school leerde als Yangtze Kiang en die op de Chinese kaart staat als Chang Jiang, dat is Lange Rivier, is sinds China bestaat de levensader van het land. De Lange Rivier moet niet verward worden met de Gele Rivier of Huang He; die stroomt zo'n vijfhonderd kilometer noordelijker. De Gele Rivier is ook lang en de Lange Rivier is ook geel, maar de Lange is iets langer en de Gele iets geler, zodoende.

De Yangtze verbindt als vaarweg het Oosten met het centrale plateau van Sichuan, scheidt als barrière het Noorden van het Zuiden. Tot in de jaren vijftig van deze eeuw waren er nergens bruggen over de rivier, die vier maal zo lang is als de Rijn. De Yangtze is ook een politieke grens, die China verdeelt in Noord en Zuid. Zo hebben de bureaucraten in Peking in hun wijsheid beslist dat ten Zuiden van de rivier de kantoren geen verwarming nodig hebben. Zuid-China is immers warm! Een collega die in de winter de stad Nanjing bezocht die weliswaar op de Zuidoever ligt, maar op een plaats waar de rivier ver naar het Noorden slingert, vond de kameraden aan het werk bij min twee graden. Een Chinees lost dit op door een aantal lagen over elkaar aan te trekken.

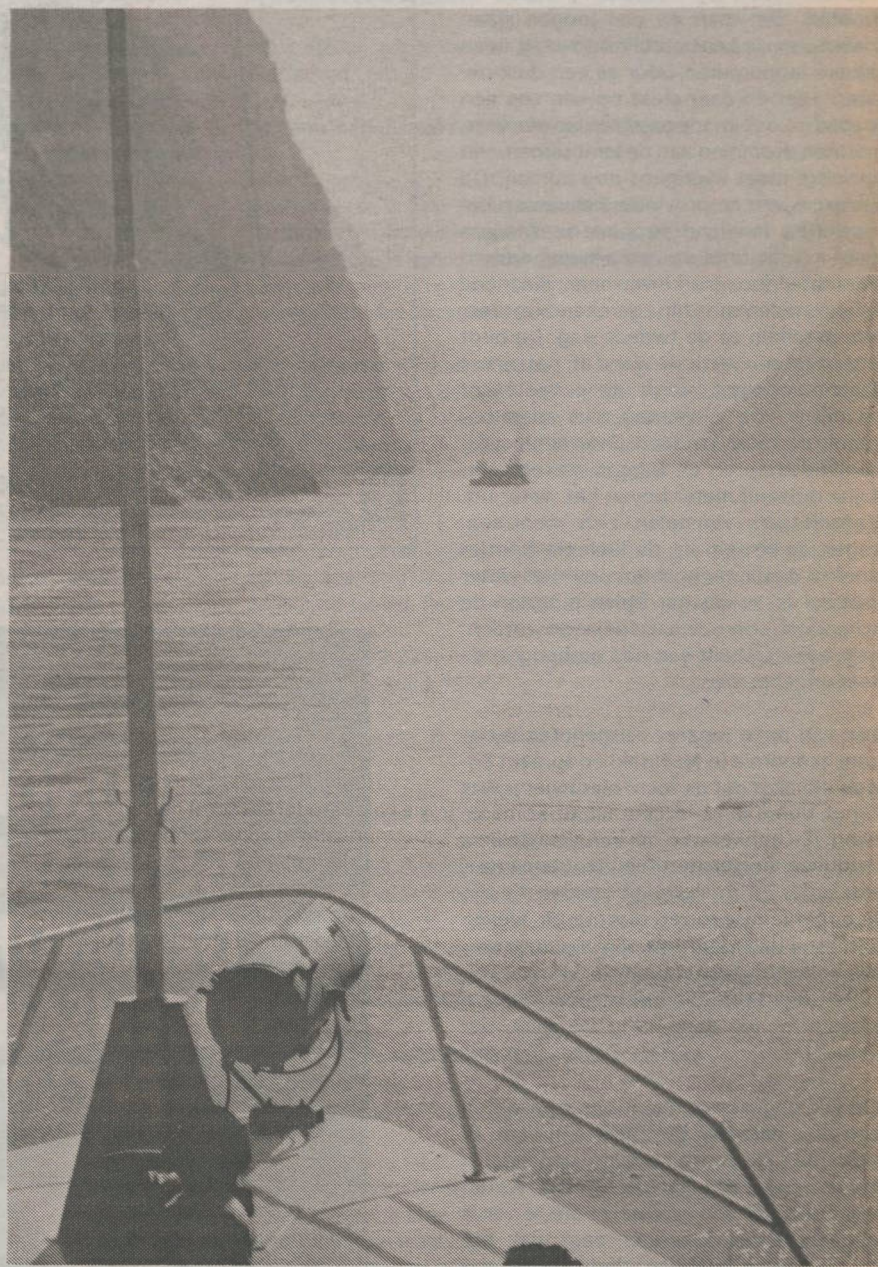
Dit verkoelende verhaal was ons goed te pas gekomen in Chongqing, waar we op een van de laatste dagen van augustus arriveerden. Chongqing, de grootste stad van Sichuan en zo'n 2000 km landinwaarts aan de Yangtze, is in de zomer één van de 'ovens' van China, met temperaturen aan de verkeerde kant van de vijftig graden. Behalve bloedheet is de stad ook heel stoffig; het land eromheen bestaat uit gele rots die gewend is zich op de wind te verplaatsen; en daardoor ook voor de kleur van de rivier zorgt. Chongqing - uitgesproken Tsjongtsjing - is het Tsjoenking uit de radiobERICHTEN van toen ik een jongen was. In 1938, tijdens de Japans-Chinese oorlog, trok de Chinese nationalistische regering onder Chiang Kaishek zich hier terug. De stad lag eenvoudig te ver weg voor het Japanse leger, en was bovendien naar het Noorden, Oosten en Zuiden toe beschermd door water, toen nog zonder bruggen. De Japanners volstonden met het 's nachts bombarderen van Chongqing, waarbij de glinsterende rivier hun de weg wees. De Chinezen hadden nauwelijks afweergeschut; de bevolking lette op of ze de limousines van Chiang en de zijnen naar het Westen de stad uit zagen vluchten, en wist dan dat er dekking gezocht moest worden.

Nu heeft Chongqing zes miljoen inwoners, en de provincie Sichuan honderd miljoen: de volkrijkste provincie van China. Sichuan is een vruchtbaar hoog- en bergland waarvan elk bereikbaar hoekje bebouwd is. Chongqing heeft op de kaart de vorm van een spitse hondekop; aan twee kanten stroomt de Yangtze, en aan de derde een zijrivier, de Jialing. De rivierdalen zijn diep ingesneden, de stad rijst steil en schilderachtig omhoog, zo ongeveer als 'bij ons in Europa' de stad Toledo. De weinige grote straten lopen in lengterichting; veel dwarstraten zijn trappen. Tussen nieuwe flats staan oude huizen die de Japanners niet geraakt hebben. De golf van nieuwe vijfsterrenhotels in andere steden van China heeft Chongqing nog niet bereikt. Wij logeren in het 'Hotel van het Volk', een geschenk van de com-

munistische regering aan de bevolking, gebouwd in 1953. Het hotel zelf gaat schuil achter een enorme ronde concertzaal in de stijl van de Hemelse Tempel van Peking. De zaal is dicht en verwaarloosd en het volk mag het terrein van 'zijn' hotel niet betreden; bij het hek staat een wacht. Overigens is het hotel pas gemoderniseerd en er waait een ijskoude airconditioning. Er loogert vrijwel niemand; we zien wat Chinese zakenmensen en een groep Duitse toeristen. Wij zijn de enige 'individuals': die is men in China niet gewend, en we worden als zeldzame exemplaren ingeschreven.

In downtown Chongqing wordt de Luohan-tempel helemaal door flats ingesloten. We passeren een poort en een pad tussen rotswanden waarin eeuwenoude Boeddha-reliëfs zijn uitgehakt. Ze zijn door verwerking nauwelijks meer te zien, maar worden nog steeds aanbeden. De tempel zelf is in goede staat, na de culturele revolutie gerestaureerd. Een schilder is, op Zondag, aan het werk. Achter het bestaande paviljoen wordt een nieuw, nog groter exemplaar gebouwd; nu nog van hetzelfde beton als de flats er omheen, maar straks zal het met liefde worden bekleed en versierd. We moeten onze naam in een gastenboek schrijven, en op een lijst aangeven uit welk land we komen. In een ander deel van de tempel is een galerij met wel tweehonderd levensgrote heiligenbeelden - een zonderlinge collectie met Chinese, Kaukasische en Afrikaanse typen, zo af en toe een vrouw ertussen, de meeste natuurgetrouw maar ook een met drie hoofden, een ander met zes armen, een derde met vijf ogen. Het schijnt dat de collectie jaren gesloten is geweest; we vragen ons af of dit ook restauraties zijn van na de beeldenstorm tijdens de culturele revolutie. De revolutie heeft duizenden restaurateurs jaren werk gegeven. Gelukkig waren de meeste tempelbeelden altijd al van klei. Het Boeddhisme heeft de revolutie overleefd.

Een familie staat bij een Boeddha. Drie jongetjes spelen ijverig en met veel lawaai 'aanbidden' op de kussens ervóór. Met drie kinderne zullen het wel buitenlandse Chinezen zijn. In China is er de één-kindpolitiek, al zagen we vrij veel jonge gezinnen met twee. Chinese psychologen bestuderen wat er met de persoonlijkheid van de enige kinderen gebeurt. In een land waar de familierelatie het leven domineerde, waar de taal tientallen woorden kent om elke nuance van verwantschap uit te drukken - oudere broer, jongere zus, vrouw van broer van vader, enzovoort - groeit een generatie op zonder broers en zussen, straks zonder ooms en tantes. Worden het geen grote egoïsten? De psychologen zijn, in tegenstelling tot andere sociaalwetenschappers, na de gebeurtenissen van juni 1989 ongemoeid gelaten. De politici delen hun zorg.

De Yangtze Kiang, oftewel Chang Jiang, de levensader van China

We hopen dat het in de avond wat koeler zal zijn en besluiten de Pipashan te beklimmen, de hoogste heuvel van de stad die in een park ligt. De receptionist van het hotel zegt dat we een taxi nodig hebben, maar we zijn stijfkoppig en beweren dat het maar een half uur lopen is. 'Maybe half hour' zegt hij. De Chinezen zeggen 'maybe' als ze beleefd willen zijn. Het is inderdaad méér, en ook niet koel, maar de moeite en het zweet waard. In de eindeloze trapstraten met winkeltjes is de bevolking naar buiten gekomen in een verticale pantoffelparade. Er is een biljarthal, ergens anders heeft iemand een beeldscherm onder een tentje staan en spelen jongetjes tegen betaling computerspeltjes. De nieuwe generatie groeit ook in China met de computer op. Fietsen en kinderwagens zijn hier onbestaanbaar, men wandelt met de kinderen op de arm of op de rug. Peuters hebben broekjes met een split van vóór tot achter, waaruit de kleine en grote boodschappen vrij kunnen verdwijnen; ze doen het boven de goot, zoals bij ons welopgevoede hondjes. Het zal overigens op moeders of vaders arm ook wel eens misgaan.

Niemand spreekt hier Engels, niemand valt ons lastig. Als we de weg vragen: "Nihao! Pipashan?" worden we vriendelijk naar de juiste trappen verwezen, een vrouw loopt een eindje mee. We kopen een flesje bij een kraam en het meisje blijkt onze Foreign Exchange Certificates - het 'monopolygeld' van de toeristen - nog nooit gezien te hebben. Op de top staat een paviljoen, met een prachtig uitzicht over de Yangtze die geel en kolkend aan komt stromen, en over

de stad waar overal bouwkransen boven de flats uit steken.

De volgende morgen halen Mr. She en chauffeur Zhang van de China International Tourist Service ons al vroeg van het hotel. Ze gaan eerst uitgebreid ontbijten. Als zij klaar zijn worden we naar de punt van de stad gereden, de Chaotianmen, waar de boten vertrekken. De rivier kent hier enorme niveauverschillen, ik schat tot vijftig meter. Het water staat nu laag, maar bereikte eerder dit jaar een recordhoogte. De aanlegsteigers kunnen langs hellingbanen op en neer worden bewogen. Een kruier wordt gehuurd die met onze koffers voorop de eindeloze brede trap afloopt naar boot nummer 59. Dit is de lijndienst die ons in drie dagen naar Wuhan zal brengen, 1350 km stroomafwaarts. Er zijn zo'n vierhonderd mensen aan boord: drie Japanners, een Amerikaanse, wij tweeën, en verder Chinezen. Er zijn ook luxueuzere cruiseschepen, maar die zijn voor de groepen. De Duitsers zitten er op. Wij reizen tweede klas - eerste is er niet - en we krijgen een V.I.P. behandeling: een zeer vuile tweepersoons hut met gebruikt beddegoed en gebruikte handdoeken, die na ons protest vervangen worden. Wel is er airconditioning die aangezet wordt als we bijbetalen. We doen het maar, want het is op de rivier even heet als in de stad. Drie maal per dag komt de stuurse hutjuffrouw ons halen voor de maaltijd. We stappen over de vijfdeklas-passagiers in de gangen héén naar het restaurant, waar de lagereplaatsten inmiddels uitgegeten zijn en een tafel met uitstekend eten voor ons klaar

staat - zoals in China gebruikelijk, veel méér dan we op kunnen. Rijst scheppen we zelf uit de biezen mand waarin hij gestoomd is. Aan de tafel naast ons eten luidruchtig de officieren, sommigen hebben hun vrouw mee.

Het uitzicht is prachtig: terrasvormige akkers, soms koeien of ossen, een roofvogel, veel zwemmers in de modderige rivier - modderbaden zijn gezond -, vissers in bootjes. Een man en een jongen staan naakt aan de kant en blijven rustig staan als we langskomen, vóór ze een duik nemen. Hier en daar staat op een top een pagode. Zo af en toe passeren we een veer, mensen drommen aan de kant samen. Het mooiste moet overigens nog komen. Op de grens van de provincie Sichuan en het oostelijke laagland stroomt de Yangtze over een afstand van zo'n tweehonderd kilometer door drie kloven heen, die tot de schoonheden van China gerekend worden. We bereiken ze de tweede dag. De boot koerst op een verticale wand af; pas op het laatste moment wordt de eerste kloof zichtbaar. De uitzichten zijn ademloos mooi: de rivier kronkelt door een coulissenlandschap en de bergen steken soms bijna duizend meter boven het water uit. Tegenliggers worstelen zich moeizaam tegen de stroom in, de kleinere bootjes zoeken de binnenbochten waar het water rustiger is. In vroeger tijden moesten de schepen stroomopwaarts gejaagd worden: er is aan één kant een pad omhoog in de rots uitgehouwen.

Eén van onze Japanse reisgenoten is docent economie in Nagasaki en spreekt Engels. Hij zegt dat de tocht niet meer is wat hij geweest is: de ergste klippen in de rivier zijn opgeblazen, en een stuwdam na de laatste kloof verhindert al te laag water. Het is ons zó spectaculair genoeg. Er zijn overigens al jaren plannen om de kloven zelf af te dammen, wat één van de grootste waterkrachtcentrales ter wereld zou opleveren. Ecologen hebben hun bedenkingen en tot dusverre is de zaak niet actueel.

Op een gegeven moment is er opwinding aan dek, iedereen holt naar één kant. Er komt een lijk voorbij drijven, een man in zwembroek, zijn gezicht in het water. Vermoedelijk een zwemmer die te ver is gegaan. Onze Japanner zegt dat het modderwater heel verraderlijk is, en dat de rivier veel slachtoffers vraagt.

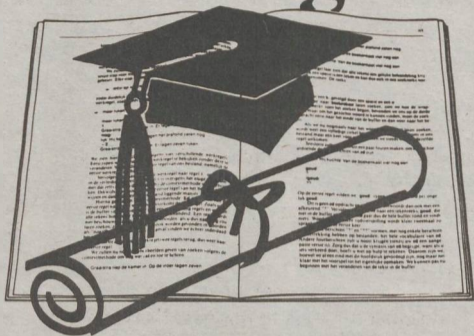
De laatste kloof toont een ander gesteente, zoals de Dolomieten, verticale wanden boven met schuine hellingen eronder. Deze kloof is tachtig kilometer lang. De rivier stroomt nu niet snel meer. Als we uit de kloof komen, zien we de Gezhoubadam die de provincie van electriciteit voorziet en tegelijk het water op peil houdt. We gaan een sluis in en dalen wel vijftien meter.

Na een stop in de stad Yichang vaart de boot de hele nacht door. We zijn nu in vlak land. De rivier is breed geworden, het landschap lijkt soms op Holland. Het water is minder geel; we merken het in onze wastafel. Hier en daar passeren we een stad met vuile fabrieken en rokende schoorstenen. Tussen de fabrieken staat verloren en overwoekerde pagode: het oude en het nieuwe China. Op de avond van de derde dag gaan we van boord in Wuhan, een industriestad met drie miljoen inwoners. Wuhan heeft de reputatie de meest vervuilde lucht van China te hebben. Vergeleken met de milieuproblemen hier zijn die in Nederland verwaarloosbaar.

Boot nummer 59 gaat zonder ons dóór naar de zee, naar Shanghai, nog twee dagen, om dan weer naar Chongqing terug te keren. Zo lang als China bestaat zullen de schepen wel op de Lange Rivier blijven varen.

Door Geert Hofstede
Geert Hofstede is momenteel gasthoogle-
raar aan het Department of Management
Studies, University of Hong Kong.

Wie het een beetje bekijkt, studeert bij De Slegte.

De Slegte gelooft wat dat betreft in recycling. Je gebruikte boeken kan een ander juist goed gebruiken. Daarom neemt De Slegte ze in de meeste gevallen graag van je over. En daardoor heeft De Slegte zoveel in huis!

De Slegte Daar wordt een lezer beter van.
Rechtstraat 36a, Eindhoven. Tel. 040-447419. Amsterdam, Den Haag, Rotterdam,
Utrecht, Arnhem, Groningen, Haarlem, Leiden, Enschede, Zwolle, Maastricht.

ECONOMIE GENEESKUNDE GEZONDHEIDS- WETENSCHAPPEN RECHTEN...

DE BOEKEN BIJ BERGMANS

NIEUWSTRAAT 9, 6211 CR MAASTRICHT, TEL.: 210825

Proefschrift? Datawyse!

Datawyse kan samen met Krips Repro ook ùw proefschrift verzorgen. Van diskette tot en met het drukwerk. Of alleen het drukken.

Datawyse en Krips Repro bieden u tesamen alle diensten om uw proefschrift van A tot Z te begeleiden, vorm te geven en/of te drukken.

Wilt u meer weten of de brochure aanvragen?
Bel dan tussen 14.00 en 18.00 uur: 043-473460 of stuur een briefje.

datawyse	Datawyse Publishing Services	Krips Repro Meppel
	Volantruwe 6 6218 EH Maastricht tel 043-473460 fax 043-472274	Kaapweg 6 7940 KC Meppel 05220-65900

NEDERLAND

✓ VOOR EEN

Vrij

ZUID AFRIKA

GIRO 26655

BEVRIJDINGSFONDS

KOMITEE ZUIDELIJK AFRIKA

AMSTERDAM

020 270801

GRIEKSE EETHUIS

nellas

DE BETERE GRIEKSE SPECIALITEITEN

Menu's vanaf:
f 9,50 tot f 24,50

Gefrituurde visjes

Gegrilde makreel en forel

Geopend 17-22 uur
Dinsdags gesloten

Alex. Battalann 61
Maastricht. Tel. 043-215358

STUDEREN ZONDER KOPZORGEN

STUVER

De **STUDENTEN** VERzekering van
NBBS Reizen.

Voor studenten die tijdens hun studie
wel iets anders aan hun hoofd hebben.

Vanaf f 420,- per jaar (studenten vanaf
28 jaar betalen f 590,-) je eigen
ziektekostenverzekering, inklusief
alternatieve geneeswijzen
(exklusief de wettelijk verplichte bijdragen
van f 249,- voor alleenstaanden vanaf
20 jaar of f 125,- tot 20 jaar).

Bovendien heb je vanaf f 60,- per jaar
al een prima **pakketverzekering**
(aansprakelijkheid en inboedel).

Vraag snel de folder aan, met de bon
bel 071-253333

Stuur mij de STUVER-folder

Naam: _____
Straat: _____
Postcode: _____
Plaats: _____

Opsturen naar NBBS Reizen, Postbus 360, 2300 AJ Leiden

STUVER DE STUDENTENVERZEKERING VAN NBBS REIZEN

Bullet
Kopij
Vakg
88748
Vakg
sest
Vakg
25, te
Vakg
Lencu
Vakg
tel. 88
Stude
Stud.
Instit
soon.
Berich
inleve
voor v
Exter
Infor

Nieuw
Woer
alle le
nieuw
Bestu

Dies I
Vrijda
van h
de St.
gehor
F.I.M.I
rector
prijsz
Daarn
prof. d
mr. T. k
prof. R
(Oud)
voor d
geen
aanw
Bouill

RL Agr
1990

Infor
redes:

24-12
25-12
26-12
27-12
28-12
31-12
1991

02-01
Feestz.
08-01
Kelder
09-01
Auditc
11-01
14-01
uur. In
15-01
het lite
1000,
88754
15-01
archite
Berlag
Stud.G
16-01
Stadss
info: S
17-01
14 uur
17-01
17-01
Een bl
psycho
border
20 uur
17-01

Bulletin

Bulletin wordt voor een deel verzorgd door de dienst Voorlichting. Kopij voor Bulletin moet via contactpersonen worden ingeleverd:
Vakgr./comm. FdAW: P. Galestin, Fac.Bur., Bredestraat 24, tel. 887487, voor woe. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdEW: B.Staveaux, Fac.Bur., Tongersestraat 53, tel. 888271, voor do. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdG: R.le Doux, Fac.Bur., Dr.v.Kleefstraat 25, tel. 888643, voor woe. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdGW: A.Bastiaens, Bur.Onderwijs, Lenculenstraat 14, tel. 887388, voor woe. 12.00 uur.
Vakgr./comm./studiever. FdR: M. de Heer, Fac.Bur., Zwingelput 4, tel. 887041, voor woe. 13.30 uur.
Studenten(sport)ver./Studentenpastoraten: N.Plompen, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 887354, voor woe. 16.00 uur.
Instituten behorend bij een faculteit: bij de facultaire contactpersoon.
 Berichten voor onderdeel 'Universiteit Algemeen' en 'RL Agenda' inleveren bij H.Vermeer, Voorlichting, Bouillonstraat 3, tel. 887172, voor vrij. 12.00 uur.
Externe berichten worden alleen opgenomen als er plaats is.
 Informatie: H.Vermeer, Voorlichting, tel. 887172.

UNIVERSITEIT ALGEMEEN

Nieuwjaarsbijeenkomst
Woensdag 2 januari 1991, 11 uur, feestzaal Bouillonstraat 3 zijn alle leden van de universitaire gemeenschap welkom bij een nieuwjaarsbijeenkomst die wordt aangeboden door het College van Bestuur.

Dies Natalis
Vrijdag 11 januari 1991 gedenkt de RL de vijftiende verjaardag van haar stichting. Ter viering van deze Dies Natalis wordt in de St.Janskerk, Vrijthof, Maastricht een academische zitting gehouden, om 15.00 uur precies. De rector magnificus prof.dr. F.I.M.Bonke houdt een rede. Daarna vindt de overdracht van het rectoraat aan prof.dr.M.J.Cohen plaats. Aan vijf studenten worden prijzen uitgereikt namens de Stichting Wetenschapsbeoefening. Daarna zullen drie eredoctoraten worden verleend aan prof.dr.F.J.A.Huygen (ere-promotor prof.dr.J.A.Knottnerus), mr.T.Koopmans (ere-promotor prof.dr.C.Flinterman) en prof.R.R.Nelson (ere-promotor prof.dr.L.L.G.Soete).
(Oud)medewerkers en (oud)studenten worden van harte uitgenodigd voor deze plechtigheid. Voor de Diesviering in de St.Janskerk is geen aanmelding vooraf nodig. Men dient uiterlijk 14.45 uur aanwezig te zijn in de kerk. Na afloop is er een receptie in de Bouillonstraat 3.

Promotie mw.dr.s. N.J. Rehrer

Op 20 december verdedigt mw.dr.s. N.J. Rehrer haar proefschrift 'Limits to fluid availability during exercise'. Promotores zijn prof.dr. F. ten Hoor en prof.dr. W.H.M. Saris. In dit proefschrift beschrijft drs. Rehrer onderzoek naar het functioneren van het maag-darm stelsel en de invloed hiervan opvoedingssupplementatie tijdens langdurige inspanning. Maagontleding, darmabsorptie en het optreden van maag- en darmklachten werden onderzocht. Er werden geen aanwijzingen gevonden dat er vaker klachten optreden als er tijdens de inspanning meer gedronken wordt. Integendeel, bij een aanzienlijke afname van lichaamsvocht (wanneer vocht opname het vochtverlies via zweet niet compenseert) treden er vaker maag- en darmklachten op. Verder bleek dat er voor de opvatting dat water het beste het verlies aan lichaamsvocht aan zou vullen geen afdoende argumentatie kon worden gevonden.

Dr. P.N. Ghauri hoogleraar economie

Het College van Bestuur heeft dr. P.N. Ghauri met ingang van 1 januari 1991 benoemd tot hoogleraar Business to Business Marketing bij de FdEW. Dr. Pervez N. Ghauri (42) werd in Pakistan geboren. Hij studeerde aan de universiteit van de Punjab in Lahore, Pakistan. Sinds 1989 is dr. Ghauri werkzaam aan de Oslo Business School, waar hij nauw betrokken is bij het MBA-programma. Ghauri verrichtte onderzoek o.m. op het gebied van marketing en internationale handel van Zweedse bedrijven.

Dr. M.J. van Wallegghem hoogleraar zwakzinnigzorg

De Stichting Wetenschappelijk Instituut en Historisch Centrum ten behoeve van de Zorg voor Geestelijk Gehandicapten, heeft prof.dr. M.J. van Wallegghem benoemd tot bijzonder hoogleraar in de zwakzinnigzorg bij de Faculteit der Gezondheidswetenschappen. Dr. van Wallegghem is de eerste hoogleraar die benoemd wordt in het kader van de Gouverneur J. Kremers Leerstoel. Dr. Marcel M.J. van Wallegghem (61) werd geboren in Brugge (België). Sinds 1979 werkt hij als hoogleraar bij de afdeling Orthopedagogiek van de K.U. Leuven.

Kerstvakantie

De medewerkers van Voorlichting zijn afwezig van 24 december a.s. tot 7 januari 1991.

Studiedag IEB

Maandag 14 januari zijn de leden van de dienst Interne en Externe Betrekkingen afwezig ivm een studiedag.

AGENDA

RL Agenda in Bulletin 17 dd. 21 december 1990

Informatie over promoties en inaugurele redes: Rectoraat, 887210/887096

- 24-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten
- 25-12 Eerste kerstdag RL gesloten
- 26-12 Tweede kerstdag RL gesloten
- 27-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten
- 28-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten
- 31-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten

1991

- 02-01 Nieuwjaarsbijeenkomst met CvB. Feestzaal, Bou3, 11 uur
- 08-01 Presentatie reorganisatieplan NSEM. Kelder d'Avanceur, Helmstraat 10, 20 uur
- 09-01 Lezing over medische antropologie. Auditorium P.Debyeplein 1, 14-16 uur
- 11-01 Dies natalis RL. St.Janskerk, 15.00 uur
- 14-01 WASO overleg. Kamer 0091, Ts53, 19 uur. Info: EFM 888756
- 15-01 Openbaar college door W.Kusters over het literaire werk van Wim de Bie. Kamer 1000, Ts53, 16 uur. Info: Stud.Generale, 887541
- 15-01 Voordracht door prof. Bock over architectuur in de 19e eeuw en het werk van Berlage. Aula, Ts53, 20 uur. Info: Stud.Generale, 887541
- 16-01 Literair cafe met Wim de Bie. Redoute Stadsschouwburg, 20 uur, toegang gratis. Info: Stud.Generale, 887541
- 17-01 Promotie D.Stemering. Aula, Ts53, 14 uur
- 17-01 Promotie R.Kabir. Aula, Ts53, 16 uur
- 17-01 Psychiatrisch colloquium. J.Hovens 'Een blik op de (on)mogelijkheden van psychotherapeutische behandeling bij borderline patienten'. Zaal Posjet, Vijverdal, 20 uur. Info: Klin.Psychiatrie, 685329
- 17-01 Lezing door drs.Amsenga, RUL, over

- de schrijver Gogol. Collegezaal, Zwi4, 20 uur. Info: Stud.Generale, 887541
- 23-01 t/m 25-01 Alfa excursie naar Straatsburg. Info: EFM 888756
- 28-01 WASO overleg. Kamer 0091, Ts53, 19 uur. Info: EFM 888756
- 07-02 Promotie H.Schouten. Aula, Ts53, 16 uur
- 08-02 Promotie P.Lemmens. Aula, Ts53, 16 uur
- 11-02 Carnavalsmaandag RL gesloten
- 12-02 Carnavalsdinsdag RL gesloten
- 14-02 t/m 17-02 Mercurius studiereis naar Kopenhagen. Info: EFM 888756
- 18-02 WASO overleg. Kamer 0091, Ts53, 19 uur. Info: EFM 888756
- 19-02 IMperator seminar International Management and developing countries. Aula, Ts53. Info: EFM 888756
- 21-02 Psychiatrisch colloquium. H.Bogte 'Neuropsychologische aspecten van schizofrenie'. Zaal Posjet, Vijverdal, 20 uur. Info: Klin.Psychiatrie, 685329
- 01-03 Inauguratie Th.Vermaelen. Aula, Ts53, 16 uur
- 07-03 Promotie mr.J. van Drongelen. Aula, Ts53, 16 uur
- 15-03 Symposium on the treatment of bone metastasis. Vakgroep Alg.Heelkunde ism vakgroep Int.Geneeskunde, AZM. Novotel, Maastricht, 9-18.30 uur. Info: Alg.Heelkunde AZM, 862966
- 18-03 t/m 22-03 European certificate in anxiety disorders. ERASMUS programma universiteiten Cean, Maastricht en Oxford. Aanmelden voor 17/2 bij E.Griez, Klin.Psych. Info: E.Griez, 043-685329
- 21-03 Promotie J.Vlaeyen. Aula, Ts53, 16 uur
- 22-03 Promotie J.Sels. Aula, Ts53, 16 uur
- 29-03 Goede vrijdag RL gesloten
- 01-04 Tweede paasdag RL gesloten
- 05-04 Promotie F.Grünfeld. Aula, Ts53, 16 uur
- 10-04 t/m 12-04 The 14th Annual Congress of the European Accounting Association.

- Mecc, Maastricht. Info: M.v.Zutphen, 888129
- 12-04 Promotie E.Houwaart. Aula, Ts53, 16 uur
- 17-04 t/m 20-04 Congres Science and Football. Info: Algemene Heelkunde AZM, 866666
- 21-02 t/m 22-02 Cursus Leidinggeven in professionele organisaties. Kasteel Vaalsbroek, Vaals. Info: PHO FdGW 887396
- 29-04 Verplichte ADV-dag RL gesloten
- 30-04 Koninginnedag RL gesloten
- 09-05 Hemelvaartsdag RL gesloten
- 10-05 Verplichte ADV-dag RL gesloten
- 20-05 Tweede pinksterdag RL gesloten
- 22-5 t/m 25-5 Second World Congress on Science and Football, Congrescentrum Koningshof, Veldhoven. Info: CAL, 258344/862101
- 07-06 Afscheidsrede F.H.M.Verhey. Aula, Ts53, 16 uur
- 12-6 t/m 14-6 International Congress on Cardiovascular Therapy for the 21st Century. Stadsschouwburg, Maastricht. Info: CAL, 258344/862101
- 24-06 t/m 27-06 Third European Conference on Artificial Intelligence in Medicine. Info: J.Talmon, 888409/398
- 02-09 Opening Academisch jaar
- 5-09 t/m 7-09 Conference Legal Education in the Future. Info inh.: A.Alvarez, 887035; info org.: CAL, 258344
- 27-09 Inauguratie R.Grol. Aula, Ts53, 16 uur
- 2-10 t/m 5-10 International Course Facial Plastic and Reconstructive Surgery. Congreszaal Novotel, Maastricht. Info: CAL, 258344/862101
- 7-10 t/m 10-10 5th Congress of the European Society for Organ Transplantation. MECC, Maastricht. Info: CAL, 258344/862101
- 25-12 Eerste kerstdag RL gesloten
- 26-12 Tweede kerstdag RL gesloten
- 27-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten
- 30-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten
- 31-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten

VACATURES

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturnummer op brief en envelop binnen 10 dagen richten aan de dienst Personele Zaken. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van RL.

Interne vacature 178

Bij de Media-Service van de Faculteit der Geneeskunde is vacant de functie van

Administratief medewerk(st)er m/v 20 uur.

- Taken:
 Voorkomende secretariale werkzaamheden
 - telefonisch contact met gebruikers en klanten
 - beheren van de agenda van het hoofd media-service
 - bijhouden van de werkplanning
 - afhandelen van correspondentie

Administratieve werkzaamheden

- het registreren van de uitleen en verhuur van apparatuur
- het registreren en factureren van de opdrachten
- het bijhouden van de financiële administratie
- het bijhouden van de voorraad administratie

Functie-eisen

MEAO, secretariale opleiding. Goede contactuele eigenschappen. Een klantgerichte benadering. Boekhoudkundige affiniteit. Bereidheid tot een flexibele invulling van de arbeidsuren.

Salaris max. f 3.235,- bruto per maand bij een full-time aanstelling (max. schaal 5 BBRA 1984).

Inlichtingen bij dhr. B. Hermens, 888102.

Interne vacature 179

Vrouwenstudies Geneeskunde is een jonge formatie die binnen de medische faculteit onderzoek en onderwijs initieert vanuit vrouwenstudies-optiek. Het accent van de activiteiten ligt momenteel op wetenschappelijk onderzoeksthema "gender aspecten van professionele socialisatie van coassistenten in medisch onderwijs". Daarnaast wordt gericht inhoudsdeskundig onderwijsaanbod verzorgd.

Bij vrouwenstudie Geneeskunde is plaats voor een

Student-assistent 0.2 fte voor de duur van 1 jaar

- Taken:
 - uitwerken van interviews
 - inhoudsanalyse interviews
 - verzenden van vragenlijst
 - analyseren vragenlijsten met SPSS
 - assisteren bij lopende zaken
 - assisteren bij organisatie symposium

Vereist:

- affiniteit met onderzoek m.n. methoden en technieken
- ervaring met kwantitatieve analyse (SPSS)
- ervaring met opstellen van codeboek
- inhoudsanalyse van interviews kunnen verrichten
- affiniteit met thema: socialisatie van medische studenten.

Info: Y. Winants 887113 oof 435179.

Interne vacature 180

Binnen de Farmacologie wordt onderzoek verricht naar het ontstaan en de behandeling van hart-en vaatziekten. De nier vormt daar een van de hoofdlijnen. Bij het project "niergerichte toediening van geneesmiddelen", gesubsidieerd door de Nierstichting Nederland is een plaats voor een

zoölogisch/histologisch analist(e) voor de duur van 1 jaar

De kandidaat zal worden belast met het uitvoeren van het dierexperimenteel gedeelte van het project. Dit houdt o.a. in het uitvoeren van verschillende microchirurgische ingrepen bij de rat, nierfunctiemetingen en histologische evaluatie van nierpathologieën. Centraal staat het zoeken naar een optimale behandeling van acuut chronisch nierfalen.

Vereist:

HLO zoölogie/histologie of vergelijkbare opleiding. Enige ervaring met microchirurgische technieken strekt tot aanbeveling.

Salaris:

Afhankelijk van opleiding/ervaring max. f 3.737,- bruto per maand (max. schaal 7 BBRA 1984).

Inlichtingen:

J. Drieman of H. Thijssen 888550.

Bulletin

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

UB rond de feestdagen

za 22 december: alle bibliotheek- en studielandschaplocaties geopend, met uitzondering van Bibliotheek Randwijk en Studielandschap Geneeskunde/Gezondheidswetenschappen
ma 24 december t/m di 1 januari: alle bibliotheek- en studielandschaplocaties gesloten, met uitzondering van Bibliotheek AZM/BMC. Deze bibliotheek is do 27 december en vr 28 december geopend van 9.00 - 17.00 uur
wo 2 januari: alle bibliotheek- en studielandschap-locaties vanaf 10.00 uur geopend.

Openingstijden UB academisch jaar 1991

Bibliotheek Bonnefanten

ma, wo, do, vr 9.00 - 18.00 uur
di 9.00 - 21.00 uur
za 10.00 - 14.00 uur

Studielandschap Economie

ma t/m do 9.00 - 21.00 uur
vr 9.00 - 18.00 uur
za 10.00 - 14.00 uur

Studielandschap Rechten

ma t/m do 9.00 - 23.00 uur
vr 9.00 - 21.00 uur
za 10.00 - 17.00 uur

Bibliotheek Jezuïeten

di, wo, do 9.00 - 12.00 uur
volgens afspraak

Bibliotheek AZM/BMC

ma t/m do 9.00 - 21.00 uur
vr 9.00 - 18.00 uur
za 10.00 - 14.00 uur

Bibliotheek Randwijk

ma t/m vr 9.00 - 18.00 uur (was 19.00 uur)
za 9.00 - 14.00 uur

Studielandschap Geneeskunde/Gezondheidswetenschappen

ma t/m do 9.00 - 21.00 uur
vr 9.00 - 18.00 uur
za 9.00 - 16.00 uur

Bibliotheek Vijverdal

ma t/m vr 9.00 - 13.00 uur

Literatuurattendering op maat

De UB biedt de mogelijkheid periodiek geattendeerd te worden op recent verschenen tijdschriftliteratuur op onderwerp. De literatuurverwijzingen worden aangeleverd op diskette, MS DOS format, en kunnen worden opgeslagen in het elektronische kaartenbakprogramma Cardbox Plus. Samen met een inhoudsdeskundige van de UB wordt de zoekstrategie opgesteld. Dit is mogelijk voor de volgende literatuurbestanden: Index Medicus/Medline (maandelijks) en/of Psychological Abstracts (driemaandelijks). De kosten bedragen f 25 per maand/drie maanden per diskette. Voor verdere informatie of voor een afspraak voor het opstellen van een zoekstrategie kunt u bellen 887430: mw. G. de Jonge, mw. M.L.Knols, F. vd Eeckhout en P.Nielsen.

BUREAU BUITENLAND

Openingstijden

Op vrijdag 21 december en woensdag 2 januari is er geen spreekuur!

Bureau Buitenland is verhuisd!

Met ingang van 12 december is Bureau Buitenland gehuisvest in kamernr. 0006 (voorheen Observant) in het Oud-Gouvernement. De telefoonnummers zijn ongewijzigd gebleven.

Experimenteel Programma voor de Wederopbouw van Verlaten Dorpen (Spanje)

Door het Spaanse Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen wordt bovenstaand programma ontwikkeld. Dit programma heeft tot doel bij te dragen aan de algehele vorming van de deelnemende studenten van het Hoger Onderwijs uit de lidstaten van de EG. In totaal 30 Nederlandse jongeren (tussen 18 en 25 jaar) die het hoger onderwijs volgen, kunnen deelnemen aan een van de drie projecten. Het verblijf en onderhoud zijn kosteloos. De reiskosten zijn voor rekening van de studenten. Inschrijvingen moeten voor 30 maart 1991 bij de Spaanse ambassade binnen zijn. Informatie: Ina Engelen

Forum for Intercultural Communication

The Forum for Intercultural Communication, a non-profit organization, offers the International Interns Program (IIP). IIP seeks to assist university students through internships that provide training in communication-related skills and technologies. The program gives practical experience in radio and television production, print and broadcast journalism, advertising and public relations, audio-visual and graphics design, marketing and management, mobile and satellite communication and others. IIP offers a 3-month, non-paying, 'practicum' in the Washington, D.C. area for European students. IIP is open to any person who has completed a minimum of two years university education. Meer informatie: Ina Engelen

Openingstijden

Het spreekuur voor studenten wordt gehouden op woensdag- en vrijdagochtend van 09.00 - 11.30 uur in de Studie-infotheek van Studentenzaken, Oud-Gouvernement, ingang Lenculenstraat, kamernr. 0311. LET OP: op vrijdag 21 december 1990 en woensdag 2 januari 1991 is er geen spreekuur.

STUDENT EN ZAKEN

Attentie III

Het Studentendecanaat, de Studie-infotheek, de Centrale Studentadministratie en Buro LV&S zijn in de kerst- en nieuwjaarsweken gesloten van 24 december 1990 tot en met 6 januari 1991. Het Steunpunt Studiefinanciering is gesloten van 24 december 1990 tot en met 1 januari 1991.

Nsem

Het spreekuur rechtspositie is voor studenten die vragen hebben over of problemen hebben met: de harmonisatiewet; studiefinanciering; auditorenfonds; examenreglement; etc. Tevens verkoop poenboek, de gids over studiefinanciering. Elke di. wo. en do. tussen 11.30 en 13.30 u., NSEM-kamer, Len. 26. Tel.887142.

Agenda Nsem

Di. 8 jan. 20.00 u. Presentatie reorganisatieplan
Lok: kelder d'n Avanceur, Helmstr.10.

Ichthus

Wo. 16 jan. 19.30 u. Informatieavond IFES. Voor maaltijd (18.00 u.) Ellen, tel. 256509, Verwerhoek 46 (zijstraat Lenculenstr.).

Wo. 30 jan. 19.30 u. Open avond

Info kringavonden bij Aline, tel. 214913.

AECEE Maastricht

Elke 1e di. van de maand: Social Evening Tafelstraat 13 (ontmoeting met buitenl. studenten). Elke di.: ledenborrel in "De Kroeg" Info, inschrijving: K. 2.033, Zw.4, dag. van 11.30-12.30 u. Tel. 887071 of 257038 (Erik).

Agenda SIB-Maastricht

6 jan. Nieuwjaarswandeling, Int. drielandentocht vanuit Vaals. Na afloop boerekoelfestijn. Opgave voor 20 dec. Kosten f.10,- vergeet je OV-kaart niet!!
Informatie SIB-Maastricht, Postbus 616, 6200 MD Maastricht, Tel. M. Smeers, 253495 of W. v.d. Werf, 254309.

KOKO-agenda

za. 22 dec. t/m zo. 30 dec. is de kroeg gesloten.
ma. 31 dec. - di. 1 jan. Oud en Nieuw op de kroeg
di. 8 jan. 20.30 - 22.30 u. Video f.1,50
Wo. 9 jan. 21.30 u. Veilingavond

STUDIUM GENERALE

Vernieuwers van de bouwkunst: Berlage en de architectuur van de 19e eeuw

In een serie programma's onder de noemer 'Vernieuwers van...' (de literatuur, de beeldende kunst, de muziek) heeft Studium Generale het afgelopen jaar aandacht besteed aan het ontstaan van de moderne kunst in de periode 1890-1940. Dit project wordt afgesloten met een cyclus van 6 lezingen met als titel: 'Vernieuwers van de bouwkunst'.

Di. 15 jan. (Aula, Ts.53, 20.00 u.) schetst prof.dr. Bock in zijn inleidende voordracht een beeld van de architectuur in de 19e eeuw, waarbij hij zal ingaan op het werk van de Nederlander Berlage.

Literair café: Wim de Bie

Wo. 16 jan. is Wim de Bie de gast in het literair café van Studium Generale (Redoute Stadsschouwburg, 20.00 u., toegang gratis). Een dag daarvoor, di. 15 jan., verzorgt Wiel Kusters een openbaar college over het literaire werk van De Bie (Kamer 1000, Ts. 53, 16.00 uur).

In het Literair café ontmoeten wij niet de televisiemaker De Bie, noch de in hem versholene types, maar de schrijver, die zijn boek 'Schoftentuij' in 1990 bekroond zag met de Henriette Roland Holst-prijs.

Toegangsbewijzen!

Studenten van de RL en het HBO kunnen op vertoon van een studentenkaart maximaal 2 gratis toegangsbewijzen afhalen op vr. 11 jan. (9.00-13.00 u.) op het Bureau Studium Generale, Keizer Karelplein 10. Andere belangstellenden kunnen de gratis toegangsbewijzen (maximaal 2 per persoon) afhalen op za. 12 jan. (11.00-14.00 u.) bij de kassa van het Generaalshuis. Telefonisch reserveren is niet mogelijk!

Meesterwerken uit Rusland: Nikolaj Gogol

Dit voorjaar wordt in de schouwburgen van Maastricht en Heerlen een aantal toneelstukken van of naar Russische klassieke auteurs uitgevoerd. In aansluiting hierop organiseert Studium Generale een vijftal lezingen over het (toneel)werk van de betreffende schrijvers. Filmtheater Lumière zal in de maanden maart en april een aantal films draaien die evenals de toneelvoorstellingen gebaseerd zijn op Russische literaire meesterwerken.

Do. 17 jan. zal drs. Amsenga, verbonden aan de R.U. Leiden, zich concentreren op Gogols meesterwerk 'De Revisor en Dode zielen', en nader ingaan op zijn typische schrijfstijl. (Collegezaal, Zw.4, 20.00 u.)
Ma. 21 jan. wordt de Revisor in de Stadsschouwburg van Heerlen (20.00 u.) uitgevoerd door het Nationale Toneel.

LV&S

Golfcursus

Wo. 16 jan.'91 start de cursus golf voor beginners van 13.45-14.45 u. in sporthal Randwijk o.l.v. R. Kok. Kosten: f 30,- voor 6 lessen. Sportkaart verplicht.

Paardrijcursus

Do. 10 jan.'91 start wegens grote belangstelling een extra cursus paardrijden voor beginners. Plaats/tijd: 21.00-22.30 u. in manege St. Michael.

Volksdans internationaal

Ma. 7 jan.'91 start de volksdanscursus internationaal voor vrouwen en mannen o.l.v. M. Specker. Deze cursus bestaat uit 10 lessen van 75 min. Plaats/tijd: sporthal Randwijk, 18.45-20.00 u. Kosten: f 40,- sportkaart verplicht. Inschrijven buro L.V.&S.

Weerbaarheidscursus

Di. 15 jan.'91 start de cursus weerbaarheid o.l.v. Th. Besjes van 15.00-16.30 u. in de gymzaal MTRO aan de Pres. Rooseveltlaan 101. Kosten: f 12,50 voor 8 lessen. Sportkaart verplicht.

Yogacursus

Do. 10 jan.'91 start de yogacursus o.l.v. M. Heyligen. De cursus bestaat uit 14 lessen van 60 min. Plaats/tijd: (kerk)zaal Sterreplein 1., groep I: 17.30-18.30 u.; groep II: 18.45-19.45 u. Kosten: f40,- sportkaart verplicht.

Lagakari (lokatie d'n Avanceur)

Do. 10 jan. Nieuwjaarsborrel

Stennis

9 jan. Nieuwjaarsborrel
24+25 jan. Ned. Studentenkampioenschappen te Son. Categorieën A, B, C en D (dames + heren enkel). Inschrijfgeld f.32,50 (incl.overnachting + eten). Info: E. Pouwen, wedstrijdcommissaris MSTV Stennis, tel. 612531
25+26 jan. NSK
30 jan. Walking dinner

Saurus

Elke zo. vanaf 14.00 u. zondagsroeien. Voor skiff of stuurlessen, bel Miko, tel. 215247.
9 jan. Examens
9 jan. Nieuwjaarsborrel
10 jan. Sluitingsdatum OOCUZ-roeien, opgeven bij Frans (631405)
15 jan. 13.00-17.00 u. Videoroeien
16 jan. 13.00-17.00 u. Videoroeien
16 jan. 20.00 u. Coachraad, Zw.4, Onderwerp: fysiologie en alternatieve trainingmethoden
17 jan. Intrainingsfeest.

Eentjes studentenhandbalvereniging

Elke dinsdag 16.00-17.30 u. Training (sporthal Randwijk)
Elke donderdag 18.00-19.00 u. Training (sporthal Randwijk)
14 jan. A.L.V.
18 jan. Oprichtingsfeest voor leden
Wil je lid worden? Kom naar training of bel: 638223 (Cyrille).

GENEESKUNDE

Vacature student-lid SRC

Wij zoeken met spoed een co-schapper die zitting wil nemen in de StudieRichtings Commissie. De SRC is het belangrijkste facultaire onderwijsadviesorgaan. Zij geeft dus adviezen m.b.t. onderwijs zowel voor de jaren 1-4 als voor de jaren 5-6. Daarnaast moet zij het onderwijs evalueren en aan de hand daarvan verbeteringen aanbrengen. Ben jij de co-schapper die actief wil meedenken binnen het onderwijs? Bel dan voor meer informatie: Annet (251166, 4MF) of Rachel (212593, 6MF).

Keuzeblokken Gezondheidsrecht

Het (gezondheids)recht heeft direct invloed op het functioneren van een praktiserend arts. De Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst die nu in voorbereiding is, bevestigt dit nog eens. Om juridisch voldoende op de medische praktijk voorbereid te zijn, biedt de vakgroep Gezondheidsrecht de volgende gestructureerde keuzeblokken aan:
- Rechtspositie van patiënten (28-1 t/m 15-3), tezamen met studenten Gezondh.wetensch. Het blok loopt nagenoeg parallel met blok 4.4.
- Arts en recht (21-1 t/m 8-2, te verlengen tot 8-3). Verdere inlichtingen: keuze-onderwijsprogramma's en vakgroep. Aanmelden: vakgroep Gezondheidsrecht (tel.887307) of Buro Onderwijs.

Tropische interesse gevraagd! FISEM lezing 9 januari

In het kader van het extracurriculaire blok "Gezondheidszorg in de derde wereld" organiseert FISEM iedere maand een lezing die gegeven zal worden door een deskundig iemand die zelf in de tropen geweest is. Iedere maand wordt een ander aspect m.b.t. de gezondheidszorg in de derde wereld belicht. De lezingen zijn voor iedereen toegankelijk en vinden steeds plaats in het auditorium van Randwijk van 14-16 uur. De titel van de lezing op 9 januari is "Medische antropologie".

Bulletin

Co-schap Sociale Gezondheidszorg

Voor een co-schap Sociale Gezondheidszorg in de periode 10-6 t/m 5-7-91 zijn nog een beperkt aantal stageplaatsen beschikbaar bij Bedrijfsgezondheidsdiensten (Bedrijfsgezondheidszorg) en Basisgezondheidsdiensten (Algemene Gezondheidszorg al dan niet gecombineerd met Jeugdgezondheidszorg). Aanmelding bij C. Thijs, tel. 887346/887379.

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

Bibliografische en CD-ROM-instructie

In het kader van blok 3.3 verzorgt de Universiteitsbibliotheek een instructie in het opzoeken van wereldwijd gepubliceerde literatuur. Na de instructie is men in staat boeken en artikelen uit tijdschriften op te sporen, al of niet aanwezig in de UB. Het programma bestaat uit een introductie in algemeen bibliografisch speurwerk, het uitvoeren van enkele opdrachten en een demonstratie van het zoeken op CD-ROM. Het programma duurt 2 uur. Locatie: Bibliotheek Bonnefanten. Periode: 7 januari t/m 17 januari 1991. Men dient vooraf in te tekenen bij de balie van Bureau Onderwijs (Kapoenstraat 2). Contactpersoon UB: mw. G. de Jonge (tel. 887430).

Stage Beleid en Beheer

De stage-coördinator Beleid en Beheer heeft voor begin 1991 nog enkele concrete stageprojecten in de aanbieding. Inf: A. Huppertz, tel. 887466 Verder wordt er een student BB/GVO gevraagd voor een stage in het kader van een project lokaal gezondheidsbeleid in Nieuwegein, in de periode jan./febr. 1991 e.v. Info: A Meijer, tel: 887456.

Agenda

Ma. 14 en 21 jan.: Reanimatiecursus bij de GGD te Maastricht. Aanvang 19.30 tot 22.30. Kosten f15,- voor leden, f17,50 voor niet-leden. Woe. 16 jan.: Excursie naar het Anatomisch Museum te Nijmegen. Verzamelen om 8.20 u. in het station. Kosten f3,- voor leden, f5,- voor niet leden. Aanmelden en tegelijkertijd vetalen voor beide activiteiten kan tijdens het spreekuur van 10.00-11.00 u. in het agorakamer, Kap. 2, K.0.015.

Agenda verwacht.

In het nieuwe jaar wordt er een nieuwjaarsfeest georganiseerd. Let op de aankondigingen in de observant en op de posters!

Stage Beleid & Beheer of GVO

De Gemeente Nieuwegein vraagt zo spoedig mogelijk stagiaire ten behoeve van het opstellen van lokaal gezondheidsbeleid. Voor inl. A. Meijer, vakg. BLW, tel: 887456.

Curriculumgroep Beleid en Beheer

De curriculumgroep Beleid en Beheer zoekt studentlid. Gevraagd wordt een tweede jaars student. Voor inf. kunt u bellen N. Bakker, tel: 213276.

Gezondheidswetenschappen en Geneeskunde

Bij de Dr. Daniel den Hoed Kliniek in Rotterdam is een stageplaats mbt voorlichting over seksuele problematiek aan gynaecologische patiënten. Doel is het in kaart brengen van de huidige voorlichting over seksuele aspecten en het formuleren van aanbevelingen ter verbetering daarvan. De inventarisatie zal plaatsvinden bij gynaecologen, radiologen en internisten en bij (ex-)patiënten en patiëntenverenigingen zoals de Stichting Olijf en Vrouwen zonder Baarmoeder. Initiatiefnemers voor deze stage zijn de Stuurgroep Patiëntenvoorlichting en de Werkgroep Gynaecologische tumoren van de kliniek. Gezocht wordt een vrouwelijke student GW of Geneeskunde. Duur stage: zes maanden. Geschikt als doktoraalstage. Info: W.Weijts, Vrouwenstudies GW, 887324.

ECONOMIE

Eerste Fase Lerarenopleiding

Regelmatig vragen middelbare scholen om docenten economie. Info: R.Pans, kr 4.069, 888839; privé 043-437983

Blok 3.4. Logistieke informatie-systemen

Voor de 1/3-stroom 'Logistieke informatie-systemen (vakcode 874) is het boek verplicht: L.G. Sartori, Manufacturing Information Systems, Addison-Wesley, Wokingham England, 1988. Daarnaast verschijnt een blokboek en een literatuurklapper. Docenten ir. P.Bollen en drs.J.Nijhuis (blokcoördinator).

Erasmusprogramma: Voorlichting studeren in het buitenland (Europa) met Erasmus programma. Plenaire sessies: 14.01, 21.01 en 18.02 telkens om 13.30 uur in kamer 1.090. Inzien buitenlandse studieprogramma's: telkens in kamer 3.050 op 16.01 (13.30-17.00); 18.01

(09.00-12.00); 23.01 (13.30-17.00); 25.01 (09.00-12.00); 20.02 (13.30-17.00); 22.02 (09.00-12.00).

Sluitingsdatum inschrijving studie in het buitenland: 01.03.1991. IM: Bijeenkomst voor studenten die op stage willen gaan in het najaar 1991: 16.01, 09.00, K. 2.001.

Subsidie-aanvragen

Subsidie t.b.v. stage en studie (buiten Erasmus) in het buitenland (zgn STIR/SWOL subsidie): aanvraag indienen vóór 01.02.1991. (E. Bernard, K. 3054 B)

Agenda E.F.M.

14-1 WASO-overleg 19.00 uur, k 0091.
23/25-1 ALFA-excursie naar Straatsburg.
28-1 WASO-overleg 19.00 uur, k 0091.
14/17-2 Studiereis naar Kopenhagen van Mercurius.
18-2 WASO-overleg 19.00 uur, k 0091.
19-2 "International Management and developing countries", IMperator-seminar in de Aula.

Nieuws van de week

In de lezingencyclus 'Nieuws van de Week' worden recente gebeurtenissen besproken vanuit de economie. De lezingen worden verzorgd door Dr. Chris de Neubourg. Alle studenten zijn welkom. Tijdens blokperiode 3 op do 10 en 24 januari, 11-12.30 uur in de Collegezaal Zwi4.

RECHTSGELEERDHEID

Sluiting fakulteit

Van maandag 24 t/m dinsdag 1 januari is de fakulteit gesloten.

Blok 3 dagopleiding

Blokperiode 3 begint voor dagstudenten op donderdag 10 januari

Blok 2 avondopleiding

Voor de avondopleiding jaar 1,2,3,4 en 5 begint blok 2 op maandag 14 januari

Criminaliteit

Woensdag 9 januari 15.30 uur collegezaal, blokopening criminaliteit

Postbus 9015, 6500 GS Nijmegen
St. Annastraat 289, Tel.: 080-569911

Wegens het vertrek van een van de staffunctionarissen in de verpleegkundige dienst ontstaat op korte termijn de vacature voor:

staffunctionaris verpleegkundige dienst

fulltime/parttime

De staffunctionaris ressorteert onder het Verpleegkundig Stafbureau en verricht werkzaamheden ten behoeve van de Verpleegkundige Dienst.

Hoofdtaken:

- het verrichten van onderzoek en het opstellen van notities/adviezen op het verpleegkundig professioneel gebied;
- het voorbereiden, invoeren en begeleiden van projecten in dit aandachtsgebied;
- het begeleiden van (tijdelijke) medewerkers en stagiaires binnen het verpleegkundig stafbureau.

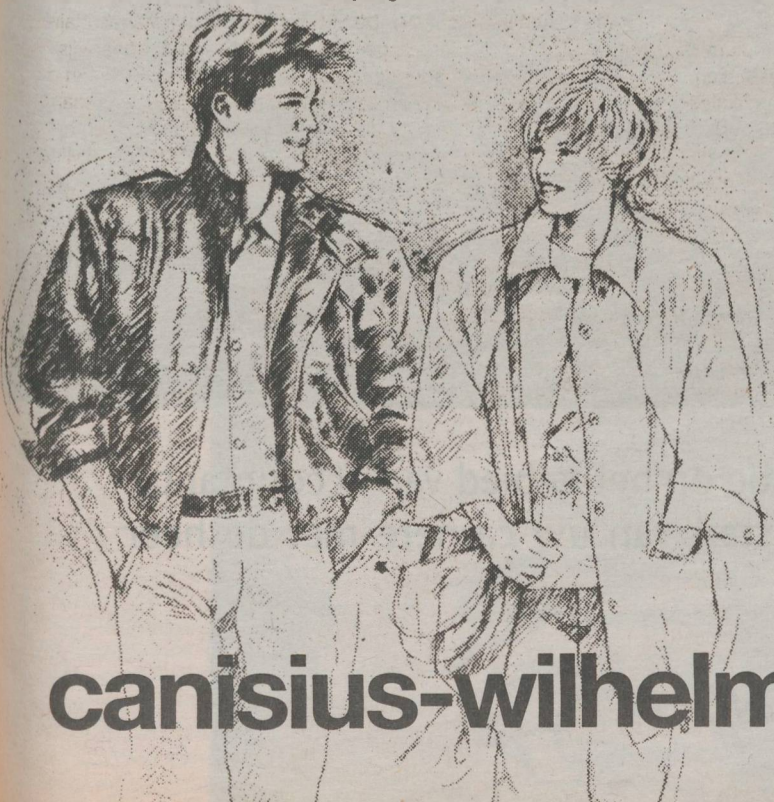
Eisen:

- Voor deze functie gaan de gedachten uit naar een verpleegkundige met enige praktijkervaring, aangevuld met een van de onderstaande opleidingen:
  - voortgezette opleiding beroepsinnovatie
  - voortgezette opleiding Management
  - gezondheidswetenschappen (verpleegwetenschap).
- Kennis op het gebied van informatica strekt tot aanbeveling.

De arbeidsvoorwaarden zijn geregeld in de CAO voor het Ziekenhuiswezen. Het maximaal bereikbare salaris bedraagt f 5.041,00 bruto per maand (functiegroep 55).

Informatie over deze functie is desgewenst te verkrijgen bij drs. J.P.C. Amersfoort, hoofd verpleegkundige dienst, telefoon 080-569449 en drs. H.G.M. ten Vergert, staffunctionaris verpleegkundige dienst, telefoon 080-569437. Schriftelijke sollicitaties kunt u binnen een termijn van 14 dagen richten aan mevrouw E. Verhoeven, afdeling Personeelswerk, onder vermelding van de code EV/Obs in linkerbovenhoek van brief en enveloppe.

Het **Canisius Wilhelmina Ziekenhuis** is een van de grotere algemene ziekenhuizen met vrijwel alle specialismen. Het ziekenhuis telt 763 erkende bedden en heeft circa 2500 medewerkers. De persoonlijke benadering en aandacht voor de individuele patiënt staat in het **CWZ** centraal. In 1992 verhuist het **CWZ** naar een nieuw complex op het Jonkerbosterrein aan de zuidkant van Nijmegen.

canisius-wilhelmina ziekenhuis

Boekhandel
DE TRIBUNE
Kapoenstraat 8
6211 KW Maastricht
Telefoon (043) 251978

pro civibus
verzekert academici
**koffers
al
gepakt?**

zit uw ProReis-
verzekering erbij?
bel of kom langs.

Amsterdam 020-5 708 208
Stadhouderskade 140
Groningen 050-18 4114
Spilsluizen NZ 11

**EURO
video**

ALLE FILMS

5,-

GRATIS

MOVIEBOX BIJ 3 FILMS

15 X GEHUURD, 1 X GRATIS

Schermerweg 67 • Maastricht • tel. 043 - 633733

Een carrière voor academici

Moret Ernst & Young, een toonaangevende organisatie op het gebied van accountancy, belastingzaken, organisatie en informatica. Bel voor een start van uw carrière met de heer R. J. Ekkebus, hoofd personeelvoorziening, 010-4074368.

 MORET ERNST & YOUNG

Ismen en architectuur

Moderne kunst tussen 1890 en 1940; dat was het thema van de programma's die het Studium Generale de afgelopen maanden aanbood. De reeks wordt in januari en februari afgesloten met zes lezingen over architectuur, oftewel bouwkunst in die periode.

Op dinsdagen en donderdagen, telkens in de aula van de RL aan de Tongersestraat 53, spreken Nederlandse, Belgische en zelfs Italiaanse hoogleraren, ingenieurs en doctores over diverse architecten uit die periode. De eenvoud en rechtlijnigheid van bijvoorbeeld Berlage, Gropius en Mies van der Rohe was na alle neo-stijlen van de negentiende eeuw voor velen een opluchting. Hun invloed is volgens de critici nog steeds zichtbaar.

Een aspect van architectuur dat met name in de lezingen aan de orde zal komen is de relatie van bouwsels met 'ideeën', altijd wel goed voor een paar opmerkingen die de tenen doen krommen. Uit de aankondiging van Studium Generale blijkt dat in de lezing over Le Corbusier (24 januari) aandacht besteed zal worden aan het purisme, de 'synthèse des artes' en het brutalisme. Op 29 januari zal met betrekking tot Frank Lloyd Wright worden ingegaan op 'de be-

langrijke relatie tussen natuur en cultuur' in het werk van de architect. Tot slot over Mies van der Rohe: zijn opvattingen over architectuur schijnen gebaseerd te zijn op het idee van Thomas van Aquino dat 'de rede aan al het menselijk handelen ten grondslag ligt'. Wat dat zoal inhoudt, kan vernomen worden op 31 januari. Het hele programma wordt door Studium Generale verspreid. (GD)

Het verloren paradijs

In galerie Simerá, naast filmhuis Lumière in de Bogaardenstraat, is tot en met 5 januari de gecombineerde tentoonstelling van de Maastrichtenaars Jan Hölscher en Rudy Beerens te zien. Het werk van de twee stadgenoten, die allebei een galeriewand voor hun rekening nemen, is verschillend van karakter. Hölscher (1949), die enkele jaren van z'n leven in Zuid-Amerika sleet, brengt in z'n werken ('installaties') vooral de tegenstelling tussen de ondergaande Zuid-Amerikaanse cultuur en de oprukkende Westerse beschaving tot uitdrukking. Hölscher zoekt vanuit z'n kunstenaarschap en z'n nauwe betrokkenheid bij de streek de harde confrontatie. Die schotelt hij ook de toeschouwer dan ook voor: de oorspronkelijkheid verscholen achter hard metaal, de natuur verdrongen door het artificiële. Z'n abstracte werken verwoorden het tragische lot van een cultuur die met uitsterven is bedreigd. Hölscher trekt het zich aan en is in staat z'n gevoel op de kijker over te brengen, die deel te laten worden van z'n

zorg en z'n engagement. De door hem gekozen materialen (onder andere metalen, plastic en bewerkte foto's) maken het geheel tot kleurrijke, soms bijna mystieke composities die het bekijken meer dan waard zijn. Hölscher, die eerder onder andere in Paramaribo, Tokyo en Parijs exposeerde, was in Maastricht een van de kunstenaars die betrokken was bij het 'kunstenaarsinitiatief Ver.I.O.', die in een oud Maastrichts schoolcomplex ruimte vonden voor hun artistieke experimenten. Galerie Simerá laat nu in de tentoonstellingsreeks 'Locals' een aantal van hen de revue passeren. Op het programma (van 12 januari tot 3 februari) staan nog Han Ramackers, Monique Prévoe en Jef Roeselers.

Het werk van Beerens (1950), dat de rechterwand van de galerie siert, is een tikkeltje absurdistisch, bij tijd en wijle humoristisch. Het materiaal voor z'n werk bestaat vooral uit glinsterende materialen zoals wieldoppen, stukken blik en knikkers. De beschaving die Hölscher zo hard, zo ver-

nietigend tegenover de natuur stelt, levert Beerens juist de materialen om zijn kunstwerken te kunnen maken. Beerens gaat creatief met 'dagelijkse dingen' aan het werk, maar ver- of hervormt ze tegelijkertijd zo, dat hun oorspronkelijke functie er niet meer toe doet. Het kijken telt. Vooral de wand vol kleine werken op de eerste verdieping is wat dat betreft zonder meer de moeite waard: eindeloze kleurschakeringen uit een schat aan materialen waarin steeds weer nieuwe dingen zijn te ontdekken. Let bij het naar binnen gaan van de galerie trouwens ook op de muurschildering aan uw rechterhand: die is er door Beerens opgezet.

Jean Dohmen

Rudy Beerens en Jan Hölscher in 'galerie Simerá' nog tot en met 5 januari 1991, van woensdag tot en met zaterdag van 13.30 uur tot 18.00 uur. Galerie Simerá vindt u in de Bogaardenstraat 40B in Maastricht. Tel. 043-251794.

Agenda

vrijdag 21 december

- Hart**, Stichting Cervelaat, Stadsschouwburg, 20.00
- Min of Meer?**, Actrices Agnes Bergmeijer en Monic Hendrickx, CCV-theater, 20.00
- Requiem voor Vincent van Gogh**, Studentenkoor Vrije Universiteit Amsterdam, Staargebouw, 20.15
- Ensemble Pasklaar**, Theatercafé, 23.00
- In Kerstsfeer**, Maastrichts Salon Orkest, Stadsschouwburg Heerlen, 20.00

zaterdag 22 december

- De laatste Lucifer**, Theatergroep Orkater, Stadsschouwburg, 19.00
- Kerstconcert**, Limburgs Concertkoor, Staargebouw, 20.00
- Kerstvers**, Actrice Bea de Groot, Theater 't Pesthuys, 20.30
- Ensemble Pasklaar**, Theatercafé, 23.00
- De Notekraker**, Scapino Ballet Rotterdam i.s.m. Limburgs Symphonie Orkest, Stadsschouwburg Heerlen, 20.00

woensdag 26 december

- Lunchconcert**, Pianorecital door Jean Franssen, Redoute, 12.30

donderdag 27 december

- De meidskes van Merregel**, Thei Dols e.a., Stadsschouwburg, 20.00

vrijdag 28 december

- De meidskes van Merregel**, Thei Dols e.a., Stadsschouwburg, 20.00

zaterdag 29 december

- Het Zwanenmeer**, Roemeens Staatsballet Fantasio, Stadsschouwburg, 20.00

Exposities

- Illustratoren**, werk in uitvoering, NIC Limburg, Stadsbibliotheek, 22 nov. t/m 22 dec. Di t/m vr 11-17, wo tot 20, za 10-13
- Stephen H. Epstein**, schilderijen, Galerie FAH, Brusselsestraat 80, Maastricht, 30 nov. t/m 5 jan. 1991, vr t/m zo 13-17
- Didier Vermeiren**, Bonnefantentmuseum, Dominikanerplein 5, Maastricht, 25 sept. t/m 10 febr., di t/m vr 10-17, za, zo en feestdagen 11-17
- Oermensen in Nederland. Belvedere: leven in de oude steentijd**, Bonnefantentmuseum, Dominikanerplein 5, Maastricht, 7 okt. t/m 20 jan., di t/m vr 10-17, za, zo en feestdagen 11-17
- Oermensen in Nederland. Belvedere: klimaat en landschap in de oude steentijd**, Natuurhistorisch Museum, De Bosquetplein 6-7, Maastricht, 7 okt. t/m 20 jan., ma t/m vr 10-12.30 en 13.30-17, za, zo en feestdagen 14-17
- José Lips-Besselink**, Temperaschilderijen, Galerie Felix, Wycker Brugstraat 16, Maastricht, 30 nov. t/m 29 dec. Ma 13-18; di t/m za 9-18
- Ger Lataster**, grafiek, Galerie La Dependance, O.L. Vrouweplein 24, Maastricht, 18 nov. t/m 21 dec. Do t/m zo 12-17.30
- Jan Hölscher en Rudy Beerens, locals II**, Simerá, Bogaardenstraat 40B, Maastricht, 15 dec. t/m 5 jan. Wo t/m za 13.30-18.00
- Jack Poell**, beelden in brons en terracotta, De Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10, Cadier en Keer, zo 25 nov. t/m 31 dec. Vr t/m zo 13-18
- Marcel Köppen**, foto's, Marcel Sprooten, beelden, Galerie Anny van den Besselaar, Tafelstraat 6a, Maastricht, t/m 1 jan. do t/m zo 13-17.30
- 10 maal zoveel**, kleine werken diverse kunstenaars, Galerie Wolfs, Hoogbrugstraat 69, Maastricht, 14 dec. t/m 10 jan.
- Jean-Pierre Zoetbrood**, in situ, Aylvalaan 10, Maastricht, 8 dec. t/m 19 jan. Wo t/m za 14-18
- De Wintersalon**, tentoonstelling van 23 fotografen, Kasteel Hoensbroek, t/m 30 dec.
- Mier en slang**, Universiteitsbibliotheek RL, 16 nov. t/m 17 jan.
- Jan Aussems**, tekeningen en schilderijen, bal verpleegkliniek "Klevarie", Polvertorenstraat 6, Maastricht, december 1990, dagelijks.

Film

Speelweek 21 t/m 27 dec.

Filmhuis Lumière, Bogaardenstraat 40b (met Kestmis geen voorstellingen)

Cyrano de Bergerac, 20.00
Fabulous Baker boys, 20.30/21.00
White Hunter, Black Heart, 22.00/22.30

Cinema Palace, Wyckerbrugstr. 1 (Kerstavond gesloten)

Rocky-5, dag. 15.00, 18.15 en 21.30
Flatliners, dag. 18.15 en 21.00.
Ghost, dag. om 14.30, 18.00 en 21.00.

Mabi, Kleine Gracht 24A (Kerstavond en 1e kerstdag gesloten)

- Home Alone**, vr t/m zo: 14.30, 18.45 en 21.15. Ma 14.30. Wo en do: 13.45, 16.15, 18.45 en 21.15
- Arachnophobia**, vr t/m do 18.30 en 21.15.
- The neverending story part 2**, vr t/m ma 14.30. Wo en do 13.30 en 16.00.
- My blue heaven**, vr t/m zo 14.30, 18.30 en 21.15. Ma 14.30. Wo en do 13.45, 16.15, 18.30 en 21.15
- The Witches**, vr t/m zo 14.30, 18.30 en 21.00. Ma 14.30. Wo en do: 13.30, 16.00, 18.30 en 21.00

Cine "K", St. Bernardusstraat 13
Presumed Innocent, vr t/m zo, wo en do: 18.45 en 21.15.

Rudy Beerens (foto Franco Gori)

Ziek

Toen ik zondagmorgen wakker werd zag de wereld er tamelijk rooskleurig uit. Af en toe viel er een flintertje zonlicht door het wolkendek. Ha! Uit die veren! Ontbijt, koffie, de gebruikelijke huishoudelijke handelingen die een werkende vrouw op zondag moet verrichten (wasje draaien, drie dagen afwas wegwerken), zaterdagkrant doorspitten, koffie. Het leek wel mooi weer daarbuiten! Ik pakte mij in en begaf mij richting Slavante. Brrr, wel wat koud. Ik banjerde wat door de modder, buiten gebaande paden. De vrieskou voorkwam dat de gebruikelijke horden jonge ouders met kinderwagens en oma's de weg versperden.

Twee uur later was ik weer thuis, en prepareerde een mok hete chocola met cognac. Ik vleide mij aangenaam op de bank. Brrr!

Enerzijds (ergens wel...) was ik lekker rozig van de buitenlucht, maar anderzijds (ergens niet...) slaagde ik er, hoewel ik zowat in de radiator kroop, niet in de kou uit mijn botten te verdrijven. Ik wierp er nog maar eens een glaasje Gammel Dansk (een scherpe Deense bitter met kruidnagelen en kaneel, heertlijk smerig) tegenaan. Zonder succes, helaas. Mijn warme rozigheid veranderde langzaam maar zeker in koorts, de koudestitsen langs mijn rug deden kond' van een opkomend ongezondheidje. Een vreemd gevoel van ledige beklemming nam bezit van mijn neusholten. Helahola, gorgonzola!

Ik perse een citroen uit, mengde het sap met een paar lepeltjes boning en gooide er hete melk overheen. Bab! Maar aldus gepantserd moest ik ijlenderwijs de nacht wel kunnen doorkomen.

De nacht wel, maar maandagochtend werd ik wakker met een kudde hondsdolle olifanten in mijn hersenpan. Een stoomwals had kennelijk nog vóór de ochtendschemer een tochtje door mijn slaapkamer gemaakt, want niet alleen lagen dekbedden en kussens ber en der in ordeloze hopen opgetast, maar ook mijn ledematen deden pijn. Tenslotte had zich een slijmprop van ongeveer drie liter in long, keel, spraakcentrum, bij- en hoofdholten gevestigd.

Tjeempie!
Als een zombie liet ik me van de trap naar benede duikelen. Een gebroken hoofd en hart konden hier nog wel aan toegevoegd worden.

Twee uur lang was ik in de weer om het besturingssysteem weer wat op de rails te krijgen. Nadat ik mijn autoexec.bat en config.sys met citroen, aspirine, vicks, thee en dropjes enigszins gereviseerd had durfde ik met wat hardware-tests aan te vangen.

Helaas ging de telefoon. "Hallo, met Freutemeteut van de Hoofdafdeling Zotteklap, onderafdeling Flauwen Zeik van het Ministerie van Worsten, Vlaflips en Chocolademelk," dacht ik te horen. Ik reutelde wat in de hoorn. Het bleek toch waarachtig wel een heuse ambtenaar van het Ministerie van WVC te zijn.

Freutemeteut meldde een artikeltje van mijn band te zitten lezen, en dat het zo interessant was, en of ik niet eens langs kon komen, want aan dit soort inzichten hadden ze behoefte bij Wens, Verachting en Custardpudding. Ik barsste in een onbedaarlijke hoestbui los, zo eentje die je tenslotte de adem beneemt.

Zieltoegend gleed ik, tranen in de ogen, op m'n vloerkleed. Welzijn? Laat me niet lachen!

Eva

Ambtenarenstop? Zet daár maar 's wat ambtenaren op!
- Dbilla Singb -

Een wakker stelletje

Het is vroeg in de morgen als we aanbellen. Een al wat oudere dame in ochtendjas doet open. „Goedemorgen, de ontbijtservice“, zegt Frank Boers. Mevrouw weet ervan, zegt ze, en gaat ons voor naar de woonkamer. Daar zit meneer, eveneens in ochtendjas, verdiept in zijn krant. „Zet u het daar maar neer“, gebaart hij naar de ontbijttafel. Gadeslagen door het echtpaar pakken we de dozen uit en ontdoen we de schalen van het folie. „Zozo, gerookte zalm!“, constateert mevrouw. „Jazeker“, zegt Boers, „Gravad Laks zalm. In Noorwegen gaat-ie eerst een jaar onder de grond. Voor de smaak. Heel smakelijk wanneer u er dit mosterdsausje overheen doet.“ Mevrouw en meneer hebben kennelijk iets te vieren. Het ontbijt, waarop ze door hun dochter zijn getrakteerd, is het zogenaamde ontbijt-Champagne, kost vijftien gulden per persoon. Maar dan staat de tafel ook vol: van fruitsalade tot een fles Champagne (althans méthode Champenoise), van kaas tot een romantisch kaarsje. Aan alles lijkt gedacht. Op weg naar de volgende bestelling schiet Boers plotseling iets te binnen: „Stom. Ik ben zojuist de servetten vergeten.“

BERICHT UIT MAASTRICHT

Frank Boers is de senior vennoot van v.o.f. Rebo. Samen met Jeroen Redeker, student aan de Hogere Hotelschool, verzorgt hij al een jaar de bestellingen, ongeveer vijftien keer per week. Redeker loopt momenteel stage in Engeland, dus Boers staat er even alleen voor. Maar dat vindt hij niet erg: „Voor mij is het veeleer een hobby. Het is gewoon heel erg aardig om mensen te plezieren. Als er bijvoorbeeld een late bestelling binnenkomt die meteen weg moet, dan wil ik dat nog wel eens doen. Jeroen is het daar niet mee eens. Dat vindt hij slecht voor de naam van de zaak.“ Het idee van een ontbijtservice is niet nieuw. Uit Amerika overgewaaid heeft het zich vanuit Amsterdam over de rest van Nederland verspreid. Waar in Amsterdam al sprake is van serieuze concurrentie kent Maastricht vooralsnog enkel de diensten van Boers en Redeker. „Dat is niet zo verwonderlijk“, zegt Boers, „De meeste mensen hier zien het vooral als een fopperijtje. Wel aardig om een keer te doen. Vaak is het ontbijt dan ook een cadeau, van een familielid of een vriend of vriendin, voor iemand die ze dan eens lekker willen verrassen.“

Pogingen om in overleg met andere ontbijtservices het verschijnsel wat gestructureerder aan te pakken en aldus wat meer bekendheid te geven, waren tot op heden niet succesvol. Boers: „Iedereen haalt zijn spulletjes weer ergens anders. Zo komen mijn eieren van Oost-Maarlantse scharrelkippen. En de appels krijg ik van een heus appelvrouwtje. Als je dan voorstelt partijen van het een of ander gezamenlijk in te kopen, dan worden we het daar gewoon niet over eens. Want de een zweert bij de melk van die en die boerderij, en de ander is absoluut overtuigd van de rookworst van die en die groothandel. Dat heb je met die horeca-jongens hè, allemaal enorm eigenwijs.“ En Boers kan het weten. Nadat hij jarenlang een keten van reisebureaus had gehad („De DC 10 konden we nog wel vol krijgen, wekelijks richting Athene en zo, maar met de komst van de DC 8 en de Boeings was dat afgelopen), stortte hij zich in het horecawezen. Hij dreef verschillende restaurants en hotels: „De Oude Tol bijvoorbeeld. Daar had ik graag een tijdje in de keuken gestaan. Dan had Jeroen in de zaak kunnen werken. Maar hij vond zichzelf daarvoor nog niet professioneel genoeg, hij wilde liever eerst de Hogere Hotelschool doen. En gelijk heeft ie natuurlijk.“ De Oude Tol werd dus verkocht. Aan Gerard Fagel, die het omdoopte in De Hoefslag. Door de moord op de restaurateur verwierf het pand later nog meer landelijke bekendheid.

Hebben de verschillende ontbijtservices allemaal hun eigen lievelingsbekers of favoriete Franse hammen, een duidelijke doelgroep hebben ze niet. Boers: „Ach, we serveren iedereen. Onlangs nog heb ik een jongen van vijftien ontbijt op bed gebracht, omdat hij en zijn vriendin al anderhalf jaar samen waren. Maar ook een mevrouw van vijftenzeventig. Zij werd getrakteerd door haar familie. Dat was overigens wel een teleurstelling. Die ochtend was ik drie uur in de weer geweest, vorsteljk ontbijt klaargemaakt, en toen zei mevrouw: Ik eet altijd maar één broodje, niet meer, en de koffie staat trouwens al op het vuur.“

Ook studenten laten zich niet onbetuigd. Boers kreeg een keer de instructie mee vooral langdurig aan te bellen, want meneer was een behoorlijk vaste slaper. Dus Boers belde, en belde, klopte, gooide steentjes tegen het raam, en gaf na twee uur de moed maar op. In de loop van de middag werd hij gebeld met de mededeling „dat men verheugd was te mogen constateren dat Jaap eindelijk was ontwaakt.“ Dus toen is hij er alsnog even langs gegaan, want dat vond hij toch wel amusant. Een andere student had, zoals dat heet, naast het potje gepist, en wilde het weer goed

Frank Boers: Ontbijtservice als verzoeningsgebaar (foto Franco Giori)

maken met zijn vriendin. De ontbijtservice als verzoeningsgebaar. Weer een andere keer kreeg Boers een giechelende studente aan de lijn, of hij een ontbijt naar haar vriend in Utrecht wilde brengen. Nu moest Boers laat die avond toch naar Nieuwegein, dus dat wilde hij voor één keer wel doen. Boers: „Dat vond die jongen enorm leuk. Toen ik zei dat het van zijn vriendin uit Maastricht was raakte hij echt ontroerd.“

Later deze ochtend, als alle bestellingen de deur uit zijn, krijgt Boers nog een boodschap op zijn antwoordapparaat. Het is de meneer die vooral veel krentebollen en chocolaatjes wil, voor de kinderen. Nouja, eigenlijk zijn het van de straat geplukte schoffies, telkens weer nieuwe gezichtjes. En na de ochtendarbeid krijgen ze natuurlijk honger. Boers: „Die man heeft al meerdere keren besteld, een zogenaamde repeat-offender, hahaha.“

Eugène Baak